

INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO

Rok akademicki 2001/2002 rozpoczął się uroczystą inauguracją. Tradycyjnie jej miejscem jest aula im. Prof. Oswalda Matei znajdująca się w budynku Wydziału Budownictwa przy ul. Katowickiej 48 a i sama uroczystość odbywa się według utartego zwyczajem scenariusza.

Uderzeniami lasek o posadzkę oznajmiają halabardnicy nadejście dostojnego orszaku złożonego z senatorów uczelni, na czele którego kroczy rektor i poczet sztandarowy. Po zajęciu miejsc i odśpiewaniu hymnu państwowego rektor rozpoczyna ceremonię od powitań. Gośćmi tegorocznej uroczystości byli abp **Alfons Nossol**, wojewoda opolski **Adam Pęziół**, marszałek województwa **Stanisław Jałowiecki**, **Ewa Majdowska** – dyrektor biura uznawalności wykształcenia i wymiany międzynarodowej w Ministerstwie Edukacji Narodowej, a także wicemarszałkowie **Andrzej Rybarczyk** i **Ryszard Galla** oraz przewodniczący sejmiku województwa – **Norbert Krajczyk** i wiceprzewodniczący **Leon Troniewski**, **Norbert Lysek**, **Hubert Niepala**. Obecny był prezydent miasta **Leszek Pogan**, urząd miejski reprezentowali ponadto **Piotr Synowiec** – przewodniczący RM, wiceprzewodniczący **Krzysztof Wiecheć** oraz starosta powiatu opolskiego – **Henryk Lakwa**.

Na uroczystość licznie przybyli parlamentarzyści reprezentujący region opolski. Zaproszenie przyjęli reprezentując wicekonsulat RFN w Opolu **Holger Theisen** i **Leonard Malcharczyk**. Środowisko akademickie reprezentowane było w osobach: rektora Uniwersytetu Opolskiego występującego także w roli senatora Ziemi Opolskiej **Stanisława Niciei**, prorektora Politechniki Śląskiej **Jana Chojcana**, prorektora Uniwersytetu w Zielonej Górze **Ferdynanda Romankiewicza**, rektora Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach – **Władysława Mynarskiego**, rektora Akademii Medycznej we Wrocławiu **Zygmunta Grzebnioka**, rektora Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Opolu **Mariana Duczmala**, rek-

tora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nysie **Ryszarda Knosali**. Na uroczystość przybyli przedstawiciele uczelni zagranicznych współpracujących z Politechniką Opolską: rektor Uniwersytetu Technicznego w Ostrawie **Vaclavek Roubicek**, prorektor **Tomas Cermak**, dziekan Wydziału Elektrotechniki i Informatyki **Karel Chmelik** i prodziekan **Pavel Santarius**, rektor Uniwersytetu Technicznego w Brnie **Jan Vrbka** i dziekan WEiI **Jan Honzik**, dziekan Wydziału Wychowania Fizycznego Uniwersytetu w Ołomuńcu **Frantisek Vaverka**, przedstawiciel University of Highlands and Islands pryncypał Inverness College **Graham Clark**. Przybyli dyrektorzy instytutów naukowych Opolszczyzny – dyrektor Instytutu Mineralnych Materiałów Budowlanych **Jerzy Duda**, Instytutu Śląskiego **Stanisław Senft** oraz Instytutu Ciężkiej Syntezy Organicznej **Andrzej Gawdzik**.

W uroczystości uczestniczyli wicekurator oświaty **Jerzy Roszkowiak**, a także dyrektorzy opolskich liceów ogólnokształcących **Bożena Żołyńska-Jastrząb**, **Michał Paterak**, **Irena Koszyk** oraz zespołów szkół: elektrycznych **Władysław Opoka** i mechanicznych

Bogusław Januszko, zaproszenie przyjęli dyrektor Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego **Zbigniew Babski** oraz dyrektor Departamentu Edukacji w urzędzie marszałkowskim **Danuta Humeniuk**. Obecny był także duszpasterz akademicki ks. **Paweł Pasierbek** z Xaverianum.

Tradycyjnie też gośćmi inauguracji są przedstawiciele instytucji publicznych, banków, zakładów przemysłowych, wojska, policji i straży pożarnej. W tym roku przybyli: dyrektor Opolskiego Oddziału ZUS **Antoni Duda**, dyrektor Oddziału PZU Życie **Jacek Mstowski**, prezesi: Elektrowni Opole, **Józef Pękała**, Towarzystwa Przyjaciół Politechniki Opolskiej **Ireneusz Wesolowski**, Zakładu Energetycznego w Opolu **Waldemar Skomudek**, firmy ECO **Wiesław Chmielowicz**, OPBP Jedynka **Zbigniew Zandecki**, dyrektorzy fabryki Ovita-Nutricia **Andrzej Drosik** i firmy Westdim **Józef Biel**. 10 Opolską Brygadę Logistyczną reprezentował płk **Kazimierz Treła**, Komendę Wojewódzką Policji insp. **Tadeusz Kulesza**, Zarząd Miejskiej Straży Pożarnej **Tadeusz Białowicz**, a także dyrektorzy banków: Oddziału Pekao S.A. w Opolu **Małgo-**

Otwarcie hali laboratoryjnej

rzata Miszkiewicz, Regionu Banku Zachodniego **Henryk Griner** i Oddziału Opolskiego BZ **Irena Duczmal**, Banku Ochrony Środowiska **Ryszard Zembaczyński**.

Kolejnym punktem uroczystości było wystąpienie inauguracyjne rektora, w którym omówił najważniejsze dla środowiska i uczelni problemy jak również zamierzenia na przyszłość. Następnie zaprosił do zabrania głosu gości. Jako pierwszy wystąpił wojewoda, który kończąc swoje pełne ciepłych słów wystąpienie złożył dar szczególny, Kronikę III Rzeczypospolitej. Marszałek województwa podkreślił w swojej oracji szczególną rolę jaką mają do spełnienia w regionie środowiska akademickie przyrównując ją do przeszłej „Śląskiej Doliny Krzemowej”. Jak co roku oczekiwane jest słowo arcybiskupa, tak było i tym razem, a mówca nie sprawił słuchaczom zawodu akcentując zadania jakie ma do spełnienia wyższa uczelnia na progu trzeciego tysiąclecia. Ze słowami życzeń dla całego środowiska akademickiego wystąpili ponadto prezydent miasta i rektor UO.

W dalszej części uroczystości prorektor **Jerzy Skubis** poinformował o życzeniach i telegramach, które nadeszły z okazji inauguracji nowego roku na adres rektora, a następnie odczytał list szefa gabinetu prezydenta **Marka Ungiera** napisany w imieniu prezydenta **Aleksandra Kwaśniewskiego**. Życzenia i gratulacje nadeszły także m.in. od Prezesa Rady Ministrów **Jerzego Buzka**, ministra nauki **Andrzeja Wiszniewskiego**, ministra edukacji narodowej **Edmunda Wittbrodta**, **Damiana Zimonia** metropolity katowickiego, wojewody śląskiego **Wilibalda Winklera**.

Najważniejszym momentem uroczystości otwierającej nowy rok nauki jest ceremonia immatrykulacji nowo przyjętych studentów. Poprowadził ją prorektor ds. studenckich **Grzegorz Gasiak**, a indeksy swoim studentom po złożonym ślubowaniu i dotknięciu rektorskim berłem wręczyli dziekani wydziałów. Tę część zwyczajowo zamyka wystąpienie przedstawiciela studentów, w tym roku w imieniu studenckiej braci przemówienie wygłosiła przewodnicząca samorządu stu-

PREZES RADY MINISTRÓW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Magnificencjo Panie Rektorze,
Dostojny Senacie,
Szanowne Panie i Panowie Profesorowie,
Drodzy Przyjaciele i Koledzy,
Miła Braci Studencka,

z dumą i radością zwracam się dziś do całej społeczności Politechniki Opolskiej.

Uczelnia jest wspólnym dobrem społeczności akademickiej, a jej pozycja owocem starań i pracy wielu ludzi: studentów, pracowników naukowych i przyjaciół. *Alma Mater* to skarb wymagający pielegnacji i duchowej siły, której Wam nie brakuje. Przekonałem się o tym podczas mojej współpracy z Politechniką Opolską. Okres ten wspominam z ogromnym sentymentem. Cztery lata temu niemal prosto z murów Waszej Uczelni trafiłem do Warszawy, by pełnić urząd Premiera.

Mam nadzieję, że uroczystość immatrykulacji, stanie się dla Was, Drodzy Studenci, znaczącym punktem życiowej drogi. Przed Wami wielkie możliwości i wyzwania. W dobie nieustannych przemian nasz kraj potrzebuje ludzi wykształconych i gotowych do wyczerpanej pracy przy budowaniu dobrej, dostatniej i bezpiecznej przyszłości. Największym bogactwem w obecnym stuleciu stanie się „społeczeństwo wiedzy”. Od jakości wykształcenia zdyktowanego przez Was oraz od wyników prowadzonych na uczelni prac badawczych zależeć będzie miejsce Polski w świecie dążącym do globalizacji.

Drodzy Przyjaciele, rozpoczynający nowy Rok Akademicki zbiega się z zakończeniem mojej misji kierowania rządem III Rzeczypospolitej. Pragnę złożyć całej społeczności akademickiej najserdeczniejsze życzenia. Profesorom i wykładowcom, moim Przyjaciołom i Kolegom, dziękuję za dotychczasową pracę naukową i dydaktyczną oraz życzę wielu sukcesów.

Jestem przekonany, że nadchodzący rok zaowocuje osiągnięciami, które przyczynią się do dalszego rozwoju naszej wspólnej Uczelni, a znowelizowane przez mój Rząd ustawy o szkolnictwie wyższym zapoczątkują proces poprawy poziomu wynagrodzeń pracowników naukowych. Wszystkim studentom, a w szczególności studentom I roku, pragnę życzyć, aby lata studiów stanowiły jeden z najpiękniejszych, najlepszych i najbardziej twórczych okresów w życiu.

Vivat Academia, Vivant Professores

denckiego **Karina Zawada**, studentka V roku *zarządzania i marketingu*.

W scenariusz inauguracji weszły także promocje doktorskie.

Prorektor Jerzy Skubis z zachowaniem ceremoniału przekazał w ręce dziekanów **Ryszarda Rojka** i **Stanisława Króla** ogłoszenie promocji. W tym roku do grona doktorów weszli panowie **Henryk Majchrzak** z Wydziału Elektrotechniki i Automatyki oraz **Piotr Niesłony** i **Mariusz Prazmowski** z Wydziału Mechanicznego.

Zgodnie z tradycją akademicką w czasie uroczystości wręczane są pracownikom Uczelni odznaczenia i nagrody. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski uhonorowano rektora, prof. **Piotra Wacha**, a wręczył go wojewoda. Złoty Krzyż Zasługi przyznano dr inż. **Elżbiecie Czerwińskiej**, dyrektorowi Biblioteki Głównej oraz prof. **Witowi Grzesikowi**, kierownikowi Katedry Technologii Maszyn i Automatykacji Produkcji Wydziału Mechanicznego. Srebrny Krzyż Zasługi przyznano prof.

Romanowi Ulbrichowi z Katedry Techniki Ciepłej i Aparatury Przemysłowej WM, dr. inż. **Jerzemu Jantosowi**, adiunktowi w Zakładzie Samochodów WM, dr. inż. **Wacławowi Hepnerowi**, adiunktowi w Zakładzie Samochodów WM, prof. **Stanisławowi Witczakowi** z Katedry Inżynierii Procesowej WM, mgr **Marii Zielińskiej**, kierownikowi Działu Kształcenia, mgr **Krystynie Dudzie**, kierownikowi Działu Wydawnictw i Promocji, inż. **Andrzejowi Michniewiczowi**, kierownikowi Sekcji Poligrafii, inż. **Józefowi Walusiowi**, kierownikowi Działu Nauki i Współpracy z Zagranicą. Brązowy Krzyż Zasługi odebrali: mgr **Mirosława Chmielnicka-Szymczyk**, kustosz z Biblioteki Głównej, **Urszula Fułat** – kierownik Sekcji Finansowej, mgr **Bogusław Kubiak** – kierownik Studium Języków Obcych, **Weronika Raudzis**, pracownik administracji Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii. Wymienione odznaczenia wręczył w imieniu prezydenta RP wojewoda opolski.

Medal Komisji Edukacji Narodowej przyznawany za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania odebrali prof. **Gerhard Bartodziej** z Katedry Elektrowni i Systemów Pomiarowych WEiA, dr **Józef Wojnar**, dziekan WWFiF, mgr **Paweł Czerepok**, prodziekan WWFiF, mgr **Anna Micek** st. Wykładowca w Studium Języków Obcych. Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej za wyróżnioną pracę doktorską oraz związany z nią cykl publikacji otrzymał dr inż. **Rafał Wróbel** z WEiA, natomiast Stypendium Ministra Edukacji Narodowej na rok akademicki 2001/2002 za wysokie wyniki w nauce i szczególne osiągnięcia w pracy przyznano **Karinie Zawadzkiej**, studentce V roku *zarządzania i marketingu*. Stypendium im. Prof. Oswalda Matei fundowane od kilkunastu lat przez Towarzystwo Przyjaciół Politechniki Opolskiej, a przyznawane dla wyróżniającego się dobrymi wynikami w nauce studenta otrzymał tym razem **Jacek Maciejewski**, student V roku *elektro-*

techniki. Od 1994 r. fundowana jest przez nieżyjącego już prof. **Jamesa Attwooda** prywatna nagroda wraz z pucharem przechodnim dla najlepszego studenta Wydziału Budownictwa. Tym razem otrzymał ją **Roman Pundyk** student IV roku *budownictwa*, a wręczył dr **Graham Clark**. Nowym donatorem stała się firma Atel Electronics z Opola, która po raz pierwszy przyznała dwa stypendia dla najlepszych studentów studiujących *informatykę*; otrzymali je **Andrzej Czachor**, student II roku oraz **Marcin Kawalerowicz**, student IV roku.

Po wręczeniu wszystkich odznaczeń, medali i nagród zabrzmiał radosny *Gaudeamus*, a JMRektor trzykrotnym uderzeniem berła ogłosił początek kolejnego roku akademickiego. Dodać należy, że podobnie jak w roku ubiegłym oprawę artystyczną całej ceremonii stanowił występ chóru *Legenda* prowadzonego przez **Elżbietę Wilim**. Formalną klamrą dopełniającą ceremonię otwarcia był wykład inauguracyjny. Wygłosił go prof. **Kazimierz Sporek** z Wydziału Mechanicznego, a dotyczył on *Bioindykacji w ocenie zagrożenia środowiska przyrodniczego Opolszczyzny*. W tym roku jednak nie zakończył on inauguracji, bowiem ta połączona została z otwarciem nowo wybudowanej hali laboratoryjnej, wkrótce więc cały dostojny orszak i goście podążyli w stronę obiektu. Tu prowadzenie przejął gospodarz, dziekan **Tadeusz Chmielewski**, który w paru zdaniach przypomniał początek inwestycji i okoliczności towarzyszące 15 marca 1999 roku ceremonii wmurowania kamienia węgielnego, przeznaczenie obiektu oraz współpracę z wykonawcą – OPBP Jedyńka.

Hala została poświęcona przez arcybiskupa, a rektor wraz z marszałkiem województwa symbolicznie otwarli ją przeciwnając wstęgę. Rektor zaprosił wszystkich na zwiedzenie laboratoriów i poczęstunek.

kd

Przemówienie JM Rektora, prof. Piotra Wacha

Dostojni Goście, Szanowni Zebrani, Młodzieży Akademicka
Zakończył się rok akademicki 2000/2001, a zarazem piąty rok działania Politechniki Opolskiej, po wcześniejszych 30 latach pracy i rozwoju naszej Uczelni jako Wyższej Szkoły Inżynierskiej.

Co przyniósł nam miniony rok akademicki?

W mojej ocenie przyniósł on naszej Uczelni rozwój, ale także stabilizację jak i niestety trudności. Liczba studentów w naszej Uczelni przekroczyła w roku akademickim 2000/2001 – na trwałe, jak się wydaje – poziom 10.000 tysięcy, a po tegorocznej inauguracji przekroczy liczbę 13.000 tysięcy studentów. Około 60 % studentów stanowią uczestnicy studiów dziennych. Coraz liczniejszą – co ważne – kategorię studentów stanowią uczestnicy magisterskich studiów uzupełniających, a więc stopniowo rozwija się model studiów dwustopniowych – co na pewno należy ocenić pozytywnie.

Myślę, że Politechnika Opolska może i powinna wzbogacać ofertę i stopniowo specjalizować się w studiach II-go stopnia i studiach podyplomowych, szczególnie wobec rozwoju w regionie studiów I-go stopnia i studiów zawodowych.

Pomyślnie rozwijają się studia doktoranckie. Są one prowadzone na poszczególnych wydziałach jako studia środowiskowe przy współpracy z sąsiednimi uczelniami. I tak Wydział Mechaniczny współpracuje w tym zakresie z Politechniką Częstochowską, Wydział Elektrotechniki i Automatyki z Politechniką Śląską, Wydział Budownictwa z Politechniką Krakowską, a Wydział Zarządzania i Inżynierii Produkcji z Politechniką Warszawską. Łączna liczba uczestników studiów doktoranckich w naszej Uczelni przekroczyła już 150 osób, a kolejna grupa młodych ludzi rozpoczyna takie studia wraz z nowym rokiem akademickim.

Pozytywnie należy również ocenić rozwój kadry naukowej. Ostatnie miesiące przyniosły uzyskanie stanowiska profesora zwyczajnego przez profesora Wita Grzesika z Wydziału Mechanicznego, uzyskanie 1 tytułu profesora w wyniku awansu pracownika, pozyskanie z zewnątrz dwóch profesorów posiadających tytuł naukowy oraz pomyślne zakończenie 3 przewodów habilitacyjnych naszych pracowników.

Jest to rozwój nie tylko mile widziany, ale i konieczny ze względu na rosnącą liczbą studentów Politechniki i konkret-

ne plany związane z otwarciem dwóch lub trzech kierunków studiów w kolejnym roku akademickim 2002/2003. Utworzenie dwóch z nich: *architektury* na Wydziale Budownictwa oraz *turystyki i rekreacji* na Wydziale Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii, są już przesądzone w wyniku pozytywnej decyzji Ministra Edukacji Narodowej.

Jesteśmy także zadowoleni z rozwoju wymiany studenckiej i wymiany pracowników w ramach programu unijnego Socrates, który w ubiegłym roku akademickim objął około 30 osób z naszej Uczelni, a w bieżącym roku akademickim lista ta powinna przekroczyć 40 osób. Obecny na dzisiejszej inauguracji Pan dr Graham Clark z Uniwersytetu Highlands & Islands w Szkocji reprezentuje jednego z naszych stałych partnerów do współpracy w programach europejskich, a inne uczelnie, z którymi współpraca taka ma charakter stały to uczelnie niemieckie ze Stuttgartu, Koblencji i Mainz, Bohum oraz IUT Saint Denis – Paris 13 i Uniwersytety z Gent w Belgii a także Uniwersytet Roma III. Warto także podkreślić pomyślne zakończenie prowadzonego w naszej Uczelni przez prof. Ewalda Machę projektu w programie Leonardo da Vinci i udział zespołu z Wydziału Zarządzania i Inżynierii Produkcji w projekcie badawczym wykonywanym w V Programie Ramowym UE.

Kłopoty i trudności Uczelni – co nie jest zapewne żadnym zaskoczeniem – dotyczą stanu finansowego. Już ubiegły rok budżetowy zakończył się wyraźnym niedofinansowaniem w sensie niewykonania dotacji budżetowej i w dodatku spotkało to nas, podobnie jak i inne Uczelnie państwowe, w końcówce roku utrudniając jakiegokolwiek manewry pozwalające złagodzić zaistniałą sytuację. Podobna sytuacja grozi również w roku bieżącym. Jest paradoksem, że w stosunku do uczelni publicznej wszelkie przepisy finansowe, podatkowe, dotyczące zamówień publicznych są egzekwowane z niewzruszoną bezwzględnością, podczas gdy po stronie dochodów dotacja przyznana pisemnie w oparciu o ustawę budżetową ma w ostatnich latach wartość orientacyjną.

Dochody własne naszej Uczelni, do których zaliczamy opłaty za studia, sprzedaż wyników badań, granty naukowe, dotacje na badania, opłaty za wyna-

jem, itp. wynoszą blisko 40% budżetu Uczelni.

Osiągnęły one wysoki poziom i nie ma co liczyć na dalszy wzrost ich udziału, szczególnie wobec widocznej już stabilizacji, a nawet spadku wpływów z opłat za odpłatne rodzaje studiów.

Przedstawiona sytuacja w zakresie finansów nie stanowi jeszcze bezpośredniego zagrożenia funkcjonowania Uczelni, ale odbija się w zasadniczy sposób na możliwościach inwestycyjnych i rozwojowych. Zakupy sprzętu laboratoryjnego, wyposażenia informatycznego oraz profesjonalnego oprogramowania zostały zahamowane i będą stawać z biegiem czasu pod znakiem zapytania rezultaty wysiłku dydaktycznego kadry naukowej i młodzieży studenckiej. Podobnie niekorzystnie przedstawia się sytuacja w zakresie inwestycji budowlanych – co jest widoczne na przykładzie naszej sztandarowej inwestycji – budynku *Łącznika*, gdzie stan zaawansowania budowy poczynił w tym roku niewielkie postępy.

Z tym większą radością zapraszamy naszych dostojnych Gości i wszystkich Państwa, bezpośrednio po zakończeniu uroczystości inauguracyjnej na otwarcie hali laboratoryjnej Wydziału Budownictwa, przyległej do tego budynku. Inwestycja ta finansowana ze źródeł Komitetu Badań Naukowych, została rozpoczęta półtora roku temu, a obecnie dzięki planowemu finansowaniu KBN i dobrej pracy wykonawcy – została ukończona. W tym miejscu należą się nasze serdeczne podziękowania zarówno Komitetowi Badań Naukowych jak i opolskiej *Jedynce* za terminowe i wzorowe przeprowadzenie tej inwestycji. Podobne uznanie i podziękowanie wyrażam służbom administracyjnym i inwestycyjnym Politechniki i dziekanowi Wydziału Budownictwa za współpracę i doprowadzenie tej budowy nawet z pewnym wyprzedzeniem do końca.

Szanowni Państwo, Młodzieży Akademicka, Drodzy Pracownicy Politechniki Opolskiej przed nami kolejny rok pracy, liczni nowi studenci, nowe zadania.

Nadchodzący rok akademicki charakteryzuje się w mojej ocenie przejściem od okresu rozwoju ilościowego kształcenia do okresu, w którym dominować będą zagadnienia związane z jakością kształcenia, wzmacnianiem współpracy

międzynarodowej i rozwojem badań naukowych stosowanych. Liczba studentów będzie się stabilizowała, a powstałe Komisje Akredytacyjne: Państwowa Komisja Akredytacyjna powołana na podstawie nowelizacji ustawy o szkolnictwie wyższym i branżowa Komisja Akredytacyjna Uczelni Technicznych powołana z woli tej grupy uczelni, będą badały jakość kształcenia i spełnianie określonych wymagań w tym zakresie, a nawet koncesjonowały możliwości prowadzenia poszczególnych kierunków studiów. Stąd też wynikają dla Uczelni jako całości i jej Wydziałów dodatkowe, po części nowe zadania. Jesteśmy do tych zadań częściowo przygotowani poprzez uczestnictwo w programach pilotażowych oceny jakości kształcenia w kierunkach *budownictwo* i *elektrotechnika*.

Mamy opanowane także ważne elementy wewnętrznego systemu oceny i promowania jakości, do których należą regularna ankietyzacja studentów w zakresie oceny nauczycieli akademickich.

Jest to jednak dopiero początek działań, które mają doprowadzić do zewnętrznej formalnej oceny jakości kształcenia na prowadzonych przez nas kierunkach studiów na poziomie dobrym jak i rozwoju faktycznej i trwałej troski o jakość kształcenia i i zapewnienie naszym absolwentom jak najlepszej pozycji wyjściowej w życiu zawodowym.

Wobec wspomnianych trudności i nowych ważnych zadań liczę na pełną mobilizację i zaangażowanie nauczycieli akademickich, wszystkich naszych pracowników oraz studentów.

Życzymy całej społeczności akademickiej Politechniki Opolskiej wytrwałości w pracy, wielu sukcesów i awansów naukowych, postępów w nauce i w kształtowaniu osobowości, a na koniec roku akademickiego satysfakcji i zasłużonych wakacji. Naszym dostojnym Gościom dziękuję za obecność w uroczystości inauguracyjnej i proszę o pamięć i wsparcie w rozwiązywaniu naszych i wspólnych problemów deklarując jednocześnie obecność i współpracę w sprawach regionu i całego kraju.

Niech nowy rok akademicki 2001/2002 będzie rokiem dobrze zorganizowanej i efektywnej pracy i rozwoju osobistego i zbiorowego środowiska akademickiego Politechniki Opolskiej, jak postępu i rozwoju w całym naszym regionie.

WYKAZ NAUCZYCIELI AKADEMICKICH NAGRODZONYCH W 2001 ROKU PRZEZ JM REKTORA POLITECHNIKI OPOLSKIEJ

I. Nagrody indywidualne

- mgr Paweł Czerepok, I st. Za pracę na stanowisku trenera zespołu piłki siatkowej mężczyzn AZS Opole, który w sezonie 2000/2001 wywalczył awans do pierwszej ligi państwowej.
- dr inż. Mariusz Gola, II st. Za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne.
- dr Czesław Górecki, II st. Za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne, a w szczególności za współautorstwo cyklu artykułów z zakresu mechanizmu i kinetyki przemian fazowych w warstwie przypowierzchniowej fazy skondensowanej.
- prof. dr hab. inż. Wit Grzesik, I st. Za całokształt działalności naukowo-dydaktycznej w latach 1999–2000.
- dr inż. Wiesław Grzeszczyk, II st. Za prace naukowe z zakresu fizyki budowli, za osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne oraz aktywność zawodową w latach 1997–2000.
- dr inż. Jerzy Hapanowicz, II st. Za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych oraz doskonalenia metodyki prowadzenia zajęć dydaktycznych.
- dr inż. Jerzy Jantos, II st. Za osiągnięcia naukowe, a w szczególności za cykl publikacji na temat sterowania napędu w samochodzie osobowym oraz za działania na rzecz rozwoju bazy materialnej i wzrostu prestiżu uczelni.
- prof. dr hab. inż. Zdzisław Kabza, II st. Za osiągnięcia naukowe, organizacyjne i dydaktyczne ze szczególnym uwzględnieniem organizacji Jubileuszowego Forum Energetyków.
- dr hab. inż. Stanisław Król, prof. PO, I st. Za osiągnięcia naukowe, a w szczególności za cykl publikacji na temat badań oddziaływań środowiska, głównie korozji na własności metali i ich stopów oraz za działalność dydaktyczną i organizacyjną.
- dr hab. inż. Krzysztof Latawiec, prof. PO, I st. Za osiągnięcia w dziedzinie automatyki z zakresu odpornej iden-

tyfikacji i odpornego adaptacyjnego sterowania dyskretnymi obiektami wielowymiarowymi.

- dr hab. inż. Marian Łukaniszyn, prof. PO, I st. Za kształcenie młodej kadry naukowej oraz za osiągnięcia naukowe i organizacyjne.
- dr hab. inż. Krystyna Macek-Kamińska, prof. PO, II st. Za działalność organizacyjną i dydaktyczną w 2000 r.
- prof. dr hab. inż. Ewald Macha, II st. Za osiągnięcia w dziedzinie badań nad wieloosiowym zmęczeniem materiałów.
- mgr inż. Rafał Matwiejczuk, II st. Za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne.
- dr inż. Jan Mizera, II st. Za działalność naukowo-badawczą, dydaktyczną oraz aktywność zawodową i organizacyjną w latach 1997–2000.
- dr Aleksander Smółka, II st. Za całokształt działalności organizacyjnej na rzecz Politechniki Opolskiej.
- prof. dr hab. inż. Wiktor Taranenko, II st. Za całokształt działalności naukowo – dydaktycznej, a w szczególności za cykl publikacji z zakresu technologii maszyn i automatyzacji procesów technologicznych.
- prof. dr hab. inż. Leon Troniewski, I st. Za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych, kształcenia kadry i działalność organizacyjną.
- dr hab. inż. Roman Ulbrich, prof.

PO, I st. Za całokształt działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej.

- dr Józef Wojnar, I st. Za osiągnięcia naukowe i organizacyjne w latach 1997–2000.
- dr hab. inż. Zbigniew Zembaty, prof. PO, I st. Za osiągnięcia naukowe, kształcenie i wkład w rozwój kadry naukowej oraz za aktywność zawodową i działalność organizacyjną.

II. Nagrody w kategorii młodych pracowników naukowych

- dr inż. Piotr Niesłony, I st. Za całokształt działalności naukowo – dydaktycznej w kategorii młodych pracowników naukowych, a w szczególności za rozprawę doktorską oraz cykl publikacji.
- dr Mariusz Prażmowski, II st. Za osiągnięcia naukowe w kategorii młodych pracowników naukowych, a w szczególności za pracę doktorską i publikacje dotyczące modelowania numerycznego procesów odlewniczych.
- dr Renata Szyguła, II st. Za osiągnięcia naukowe i organizacyjne w kategorii młodych pracowników naukowych.
- dr inż. Stefan Wolny, II st. Za osiągnięcia naukowe w kategorii młodych pracowników naukowych, w zakresie materiałoznawstwa elektrycznego i techniki wysokich napięć.

Wykaz osób nie będących nauczycielami akademickimi zakwalifikowanych do nagrody rektorskiej ze specjalnego funduszu nagród w 2001 roku

Nazwisko i imię	Stopień nagrody		
1. Augustowska Elżbieta	II	13. Czaja Elżbieta	II
2. Bereźnicka Monika	II	14. Czajkowska Halina	II
3. Bielecka Józefa	II	15. Czerwińska Elżbieta	I
4. Bilewicz Paweł	II	16. Ćwiertnia Irena	II
5. Bochenek Mariola	II	17. Daciuk Zbigniew	II
6. Boczar Anna	II	18. Dembicka Jolanta	II
7. Borucka Teresa	II	19. Drażek Anna	II
8. Bratek Marek	I	20. Duda Krystyna	II
9. Buchwald Piotr	II	21. Fedczenko Wałda	II
10. Carewicz Izabela	II	22. Fijak Janusz	II
11. Chmielnicka-Szymczak Mirosława II		23. Ginter Maria	II
12. Ciecocińska Elżbieta	II		

Ciąg dalszy na stronie II

ARCHITEKT TWORZY WIZJĘ OBIEKTU, INŻYNIER BUDOWNICTWA MUSI JĄ ZREALIZOWAĆ

Z prof. dr. hab. inż. Tadeuszem Chmielewskim, dziekanem Wydziału Budownictwa rozmawia Krystyna Duda

– Starania wokół uruchomienia kierunku studiów architektura i urbanistyka uwieńczone zostały sukcesem, w przyszłym roku pierwsi studenci podjąć będą mogli studia, jakie warunki musiały zostać spełnione aby do tego doszło?

– Podstawowym warunkiem, który musiał być przez Uczelnię spełniony, było zatwierdzenie uchwały Senatu Politechniki Opolskiej w sprawie utworzenia nowego kierunku studiów *architektura i urbanistyka* przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Nastąpiło to 31 sierpnia 2001 roku. Aby Senat Uczelni mógł podjąć taką uchwałę należało zapoczątkować taką inicjatywę i przygotować wniosek o uruchomienie na Wydziale Budownictwa naszej Uczelni wspomnianego kierunku studiów. Inicjatywę w tej sprawie wykazały władze dziekańskie. Zwróciliśmy się następnie do dr. hab. inż. Wojciecha Skowrońskiego, prof. PO, który zatrudnia w swojej katedrze architektów o przygotowanie formalnego wniosku, co jest procesem złożonym i pracochłonnym. Dużą zasługą prof. Skowrońskiego jest to, że nawiązał kontakt z profesorami Wydziału Architektury Politechniki Wrocławskiej i wspólnie z nimi przygotował plan studiów nowego kierunku i treści programowe poszczególnych przedmiotów. Następnie Rada Wydziału Budownictwa na posiedzeniu w dniu 19 czerwca br. uchwaliła wniosek o utworzenie nowego kierunku studiów. Cieszymy się, że nasz wniosek został poparty przez Senat Uczelni i przez ministerstwo.

– Utarło się powiedzenie, że architekt to inżynier i zarazem artysta, jaki zespół pracowników naukowych kształcił będzie na tym kierunku studiów?

– Na tym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne prowadzone będą przez trzech profesorów Wydziału Architektury Politechniki Wrocławskiej, których zamierzamy zatrudnić na warunkach umowy o pracę, a także przez naszych architektów zatrudnionych w Katedrze Podstaw Projektowania Budowlanego oraz przez innych pracowników wydziału, specjalistów z zakresu konstrukcji budowlanych. Profesorowie z wrocławskiej uczelni to specjaliści z zakresu architektury i urbanistyki, historii i teorii architektury, historii i teorii urbanistyki i konserwacji zabytków.

– Do jakich zadań przygotowujący będzie przyszły architekt po ukończeniu tego kierunku, czyli jak przedstawia się sylwetka absolwenta?

– Przyszły inżynier architekt po ukończeniu studiów zawodowych zostanie przygotowany do pracy w zespołach, które będą projektowały obiekty użyteczności publicznej, domy mieszkalne i obiekty przemysłowe. Chciałbym podkreślić, że każdy obiekt budowlany spełniać musi następujące warunki; musi być funkcjonalny, mieć ładną formę zewnętrzną, być bezpieczny i – na co szczególnie w ostatnich latach zwraca się uwagę – musi być energooszczędny. Architekci odpowiedzialni są za dwa pierwsze warunki, a więc studenci architektury muszą zostać przygotowani do projektowania funkcji i formy zewnętrznej obiektów. Inżynierowie budownictwa odpowiadają za bezpieczeństwo obiektu i projektują konstrukcję budowli. Nieco upraszczając zagadnienie można powiedzieć, że architekt ma wizję, a inżynier ma ją zrealizować. Klient, przyszły inwestor przychodząc na przykład do biura projektów przekazuje co chce zrealizować, szpital, dom

mieszkalny, halę przemysłową. Architekt ma mu zaproponować formę obiektu, rozkład pomieszczeń. Ostateczny jednak rezultat współpracy architekta z inżynierem budownictwa jest wynikiem kompromisu, poza oczywiście bezpieczeństwem, które kompromisowi nie podlega. Musi być zapewnione. Stąd wynika ścisła współpraca architekta z inżynierem budownictwa. Przystępując do tworzenia nowego kierunku studiów wiedzieliśmy, że musimy ową współpracę zapewnić. Mamy jako jednostka naukowo-dydaktyczna spore doświadczenie w zakresie projektowania konstrukcji budowlanych, nowi pracownicy zadbają o to, aby studentów wypoasażyć w wiedzę niezbędną do projektowania formy architektonicznej i funkcji. W siatce studiów przewidujemy prowadzenie na przykład takich przedmiotów jak: historia architektury starożytnej i powszechnej, historia sztuki, estetyka, rysunek odręczny, malarstwo, rozwój osadnictwa, ale i budownictwo ogólne, materiały budowlane, konstrukcje metalowe i drewniane, czy komputerowe wspomaganie projektowania, projektowanie

urbanistyczne, projektowanie architektury przemysłowej. Szczegóły znajdują się zapewne w informatorze dla kandydatów na studia.

Chciałbym przypomnieć, że tworzymy na tym etapie studia zawodowe i zapewne część wyróżniających się przyszłych naszych studentów kontynuować będzie mogła edukację na studiach magisterskich, te plany jednak znacznie wybiegają w przyszłość.

– Niedawno wydział wzbogacił się o nowy obiekt dydaktyczny, piękną halę laboratoryjną, czy ma to związek z nowo tworzonym kierunkiem studiów?

– Nowo wybudowana hala laboratoryjna wykorzystywana będzie – zgodnie z przeznaczeniem – głównie dla prac budowlanych doświadczalnych, w których brać będą udział przyszli inżynierowie budownictwa – przyszli konstruktorzy, ale i przyszli architekci. Prace doświadczalne, które prowadzić będzie można w nowym obiekcie bardzo wzbogacają wiedzę zarówno studentów jak i inżynierów.

– Jakie zadania są jeszcze do zrealizowania, aby stwierdzić można było, że wydział jest w pełni przygotowany do kształcenia na tym kierunku studiów?

– Przed nami jest kilka istotnych zadań do zrealizowania, aby rozpocząć studia zawodowe na tym kierunku. Wymienię tylko te najważniejsze, bo jak każde nowatorskie przedsięwzięcie – także i to – wymaga bardzo wielu prac i działań administracyjnych, inwestycyjnych, formalno-prawnych i temu podobnych.

Wraz profesorami Politechniki Wrocławskiej musimy odbyć dyskusję w sprawie uwag i sugestii recenzentki naszego wniosku, pani prof. dr hab. arch. M. Wiśniewskiej. Być może w ich wyniku plany studiów dla tego kierunku ulegną małym zmianom, należy przed podjęciem ostatecznej decyzji oszacować koszty studiów, należy zapewnić odpowiednie pomieszczenia dla pracowników i studentów. Końcowym zadaniem jest promocja nowego kierunku studiów *architektura i urbanistyka wśród młodzieży szkół średnich Opolszczyzny*.

– Dziękuję za rozmowę.

R E K L A M A

Kredyt studencki...

...i luz

Wielki kredyt studencki w BGZ S.A. i zamieszkał! Najlepiej w siebie!... W akademik, czasie, podziurzył i studenckie życie! Kredyt będzie wyliczany w miesięcznych ratach, co ułatwi Ci rozsiadanie i przemysłowe gospodarowanie otrzymywaną kwotą. Działaj kredytu powinieneś rozpocząć od upływie roku od zakończenia studiów, a to także – skap się na kase! **Poradź!**

Wzrost oszczędności wniosków na każdy rok akademicki od 15 listopada i miesiąc przed, Chcesz:

- kredyt bez prowizji?
- obsługę konta przez Internet (e-Integracja)?
- dostęp do konta przez telefon (TeleIntegracja)?

Załatż IntegracjaKonto i luz!

www.bgz.pl

0 801 123 456*

BGZ S.A.

Zapraszamy

Opole, Rynek 24/25

Tel. (0-77) 456 5252

R E K L A M A

Kolejne, siedemnaste w kadencji 1999–2002, posiedzenie Senatu Politechniki Opolskiej odbyło się w dniu 26 września br. według następującego porządku obrad:

- 1) Sprawy organizacyjne
  - informacja o nowelizacji ustawy o szkolnictwie wyższym,
  - podanie terminów posiedzeń Senatu PO w r. a. 2001/2002,
  - informacja o inauguracji roku akademickiego 2001/2002 w Uczelni (1 października 2001 r. godz. 10.00).
- 2) Sprawy osobowe
  - wręczenie mianowania na stanowisko profesora zwyczajnego w PO prof. **Witowi Grzesikowi**,
  - wyrażenie zgody na wystąpienie rektora do MEN z wnioskiem o mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego w PO:
    - a) prof. dr hab. inż. **Ryszarda Knosale** (WZiIP),
    - b) prof. dr hab. inż. **Janusza Jaworskiego** (WWFiF),
  - wytypowanie kandydata do Państwowej Komisji Akredytacyjnej.
- 3) Sprawy dydaktyczne:
  - informacja o nowych kierunkach studiów w PO,
  - informacja o wynikach rekrutacji na I rok studiów w PO na r.a. 2001/2002,
  - wytypowanie kandydata do stypendium im. O. Matei,
  - uchwalenie Regulaminu własnego funduszu stypendialnego dla sportowców będących studentami Politechniki Opolskiej,
  - zmiany w planach studiów: WEiA (automatyka i robotyka), WWFiF (wychowanie fizyczne, fizjoterapia).
- 4) Sprawy naukowe:
  - zaopiniowanie wniosku o przyznanie stypendium Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej mgr. inż. **Mariuszowi Jagiele**,
  - informacje o nagrodach: ministra i rektora dla nauczycieli akademickich w 2001 r.
- 5) Informacja o stanie prowadzonych inwestycji i remontów w Uczelni.
- 6) Komunikaty, zapytania i wolne wnioski.
- 7) Zatwierdzenie protokołu z posiedzenia Senatu PO w dniu 20 czerwca br.

Otwierając posiedzenie rektor poinformował Senat o odejściu z naszej Uczelni prof. **Józefa S. Suche**go, w związku z wygranym konkursem na stanowisko kierownika Katedry Modelowania Procesów Odlewniczych w AGH w Krakowie. W imieniu społeczności akademickiej PO złożył prof. J. S. Suchemu gratulacje i podziękowania za wieloletnią pracę w naszej Uczelni i za wkład włożony w jej rozwój. Życzył dalszych sukcesów zawodowych i pomyślności w życiu osobistym.

Następnie, realizując powyższy porządek obrad rektor:

- przedstawił nowych przedstawicieli studentów wchodzących w skład Senatu PO,
- poinformował Senat o nowelizacji i o wejściu w życie ustawy z dnia 20 lipca br. o zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym, ustawy o wyższych szkołach zawodowych oraz zmianie niektórych ustaw (DzU Nr 85 z 17 sierpnia 2001 r.),
- podał terminy posiedzeń Senatu PO w roku akademickim 2001/2002,
- poinformował Senat o organizacji Inauguracji Roku Akademickiego 2001/2002 w naszej Uczelni (1 październik 2001 r., godz. 10.00), a także przekazał zaproszenie ks. arcybiskupa prof. Alfonsa Nossola na mszę św. inauguracyjną nowy rok akademicki.

W części dotyczącej spraw osobowych rektor wręczył prof. dr. hab. inż. Witowi Grzesikowi mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego w Politechnice Opolskiej.

W dalszej części obrad Senat Politechniki Opolskiej wyraził zgodę na wystąpienie rektora do ministra edukacji narodowej z wnioskami o mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego w Politechnice Opolskiej

- prof. dra hab. inż. Ryszarda Knosale.
  - prof. dra hab. inż. Janusza Jaworskiego.
- 1) Wytypował:
    - dra hab. inż. **Ryszarda Rojka**, prof. PO na kandydata do Państwowej Komisji Akredytacyjnej,
    - **Jacka Maciejewskiego** – studenta V roku *elektrotechniki* z Wydziału Elektrotechniki i Automatyki do stypendium im. prof. Oswalda Matei, ufundowanego w roku akademickim 2001/2002 przez Towarzystwo Przyjaciół Politechniki Opolskiej.
  - 2) Uchwalił *Regulamin przyznawania stypendium sportowego dla studentów Politechniki Opolskiej*.
  - 3) Pozytywnie zaopiniował uchwalone przez Radę Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii zmiany w planach studiów na kierunku:
    - *wychowanie fizyczne*, studia magisterskie dzienne i zaoczne
    - *fizjoterapia*, studia dzienne licencjackie.
  - 4) Pozytywnie zaopiniował uchwalone przez Radę Wydziału Elektrotechniki i Automatyki zmiany w planach studiów na kierunku *automatyka i robotyka* dla specjalności: *komputerowe systemy w sterowaniu i zarządzaniu*.
  - 5) Pozytywnie zaopiniował wniosek dziekana Wydziału Elektrotechniki i Automatyki o przyznanie stypendium Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej dla mgr inż. **Mariusza Jagiely**.
  - 6) zatwierdził protokół z posiedzenia Senatu PO w dniu 20 czerwca 2001 r.

A ponadto prorektor ds. studenckich – prof. **G. Gasiak**

- powiadomił Senat, że MEN zatwierdziło uchwałę Senatu PO w sprawie utworzenia nowego kierunku studiów *architektura i urbanistyka*, na poziomie studiów zawodowych (inżynierskich), od roku akademickiego 2002/2003,
- podał wyniki rekrutacji na I rok studiów w r.a. 2001/2002,
- zakomunikował, że stypendium ministra edukacji narodowej na r. a. 2001/2002, za wysokie wyniki w nauce i szczególne osiągnięcia w pracy naukowej, zostało przyznane studentce V roku *zarządzania i marketingu* – **Karinie Zawadzkiej**.

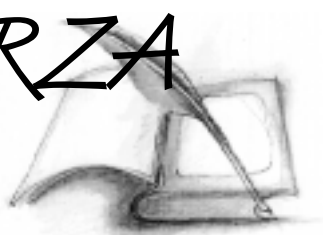
Prorektor ds. nauki – prof. **Jerzy Skubis** podał informacje o przyznanych w roku 2001 nagrodach ministra i rektora dla nauczycieli akademickich oraz zapowiedział konieczność wprowadzenia zmian do *obowiązującego Regulaminu przyznawania nagród JM Rektora* prosząc o zgłaszanie propozycji i uwag.

Dyrektor administracyjny mgr **Leon Prucnal** złożył szczegółową informację o prowadzonych inwestycjach i remontach w Uczelni oraz przedstawił stan przygotowania bazy dydaktycznej do nowego roku akademickiego.

Urszula Mazur, sekretarz rektora

Z KALENDARZA REKTORÓW

Uznawalności Wykształcenia w Wymiany Międzynarodowej w MEN.

■ Nazajutrz rektor poprowadził Inaugurację roku akademickiego 2001/2002 w naszej Uczelni.

■ Rektor Piotr Wach i prorektor – Jerzy Skubis w dniu 2 października br. uczestniczyli w uroczystości pierwszej inauguracji roku akademickiego 2001/2002 w nowo powstałej Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Nysie, a 3 października w Uniwersytecie Opolskim.

■ 3 października br. prof. J. Skubis był gościem radia Plus w Opolu, gdzie uczestniczył w audycji poświęconej sprawom Politechniki Opolskiej.

■ 5 października rektor był gościem uroczystości inauguracyjnej na Politechnice Wrocławskiej, a 8 bm. w Politechnice Śląskiej.

■ Tego samego dnia prorektor J. Skubis uczestniczył w inauguracji roku w Wyższej Szkole Zarządzania i Administracji w Opolu.

■ Prorektor Jerzy Skubis i kierownik Działu Wydawnictw i Promocji Krystyna Duda w dniu 10 października br. złożyli wizytę pani dyrektor Departamentu Integracji Europejskiej i Współpracy z Zagranicą, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego **Danucie Jazłowieckiej**.

E. Czaja, A. Drażek, U. Mazur

■ W dniu 12 września br. prorektor – prof. **Jerzy Skubis** złożył wizytę w Ministerstwie Finansów w Warszawie panu wiceministrowi **Janowi Rudowskiemu**. Na spotkaniu omawiane były sprawy finansowania inwestycji Politechniki Opolskiej.

■ Prorektor ds. nauki J. Skubis przewodniczył posiedzeniu komisji ds. rozpatrywania i opiniowania wniosków o przyznanie nauczycielom akademickim nagrody JM Rektora PO w 2001 r., która obradowała w dniu 14 września br.

■ 16 września br. rektor, prof. **Piotr Wach** na zaproszenie dziekana Wydziału Budownictwa – prof. **Tadeusza Chmielewskiego** uczestniczył w otwarciu XLVII Konferencji Naukowej *Problemy naukowo-badawcze budownictwa*, która odbyła się w Krynicy w dniach od 16 do 21 września br.

■ 18 września br. rektor P. Wach przewodniczył posiedzeniu Kolegium Rektorskiego z udziałem dziekanów i przedstawicieli związków zawodowych.

■ JMRektor spotkał się 20 września br. z nowym prezesem Zakładów Energe-

tycznych w Opolu – dr. inż. **Waldemarem Skomudkiem** aby omówić zakres współpracy między instytucjami.

■ 24 września na zaproszenie prof. **Ewalda Machy** rektor dokonał otwarcia XX Sympozjum *Podstawy Konstrukcji Maszyn*, które odbyło się w dniach 24–28 września w Polanicy Zdroju.

■ 26 września rektor przewodniczył posiedzeniu Senatu Politechniki Opolskiej.

■ 27 września br. prorektor ds. organizacyjnych dr **Zygmunt Kasperski** był uczestnikiem konferencji zorganizowanej przez Urząd Marszałkowski nt. *Edukacja w latach 2003–2006*. Konferencja ta ma rozpocząć tworzenie strategii w dziedzinie sektorowej.

■ 28 września rektor uczestniczył w inauguracji roku akademickiego 2001/2002 na Uniwersytecie w Zielonej Górze.

■ 30 września rektor P. Wach spotkał się z gośćcami w naszej Uczelni dr. **Grahamem Clarkiem** – pryncypałem Inverness College ze Szkocji i z mgr **Ewą Majdowską** wicedyrektor Biura

Ciąg dalszy ze strony 7

24. Glapa Teresa	II	43. Łącki Ryszard	II	64. Sagan Agata	II
25. Gondek Józef	II	44. Łożyński Artur	II	65. Sawko Beata	II
26. Greguletz Korneliusz	II	45. Madera Rajnard	II	66. Skowron Janina	II
27. Gronkiewicz Ewa	II	46. Marczak Małgorzata	II	67. Skuczyński Zygmunt	II
28. Gumulińska Kazimiera	II	47. Matukin Urszula	II	68. Sojka Bogna	II
29. Henek Gabriela	I	48. Miczka Józef	II	69. Stefanowska-Kędzia Alina	II
30. Hetmańska Barbara	I	49. Miłkowska Beata	I	70. Szuster Danuta	II
31. Hęciak-Morzyk Maria	II	50. Morawska Mieczysława	I	71. Świsulska Władysława	II
32. Kalinowski Mieczysław	II	51. Morciniec Benedykta	II	72. Teodorowska Teresa	II
33. Kania Leon	II	52. Olchowy Gabriela	II	73. Tokarski Rajmund	II
34. Kapturski Bogusław	II	53. Patynek Urszula	II	74. Tomanek Alicja	I
35. Klonowska Barbara	I	54. Perzanowski Władysław	II	75. Tomaszewski Michał	II
36. Kłopotowska Beata	II	55. Pęczak Witold	II	76. Tomsza Ryszard	II
37. Kmiecik Anna	II	56. Pindel Helena	II	77. Trybuch Bożena	II
38. Kornek Zbigniew	II	57. Plotnik Alfred	II	78. Trybulewicz Edward	II
39. Krępa Mariusz	II	58. Prucnal Leon	I	79. Urbanek Beata	II
40. Kukułka Jolanta	II	59. Przybyszewska Stefania	II	80. Waluś Józef	II
41. Lisiecka Antonina	II	60. Przystajko Ewa	I	81. Wilhelmi Teresa	I
42. Lizoń Irena	II	61. Pyka Małgorzata	II	82. Wytulani Anna	II
		62. Romańska Krystyna	II	83. Zajac Halina	II
		63. Rynkowski Leszek	II	84. Zajac Jerzy	II
				85. Zielińska Maria	I

SYLWETKA PROFESORA ANTONIEGO M. PLAMITZERA

Profesor Antoni Marian Plamitzer, nauczyciel i wychowawca wielu pokoleń elektryków, Autor wybitnego podręcznika akademickiego, założyciel, organizator i pierwszy Dziekan Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Opolskiej urodził się 5 sierpnia 1916 roku we Lwowie. Wychował się i ukształtował swą osobowość w duchu tradycyjnych etycznych wartości chrześcijańskich i patriotycznych, którym przez całe życie był wierny, w rodzinie o szerokich zainteresowaniach społecznych, kulturalnych i naukowych. Jego ojciec Antoni Karol Plamitzer (1889–1954), jeden z twórców polskiej szkoły geometrii wykreślnej był profesorem w trzech Politechnikach: Lwowskiej, Śląskiej i Krakowskiej. Młodość i bardzo trudny okres wojny spędził we Lwowie. W latach 1926–1934 uczęszczał do X Gimnazjum im. Henryka Sienkiewicza we Lwowie, w którym złożył egzamin dojrzałości. Otrzymał również staranne średnie wykształcenie muzyczne, a talent Jego potwierdzają występy jako solisty-skrzyпка w rozgłośni Polskiego Radia we Lwowie. Studia wyższe odbył jednak w Politechnice Lwowskiej na Oddziale Elektrycznym Wydziału Mechanicznego, uzyskując (już w czasie wojny) w 1940 roku dyplom inżyniera elektryka. Pracę zawodową rozpoczął jeszcze w trakcie studiów w 1938 roku, jako asystent wolontariusz w katedrze, wybitnego naukowca, profesora Włodzimierza Krukowskiego w Politechnice Lwowskiej. Tu wspólnie z Andrzejem Kamińskim (późniejszym profesorem Politechniki Śląskiej) wykonał pracę nt. „Badania laboratoryjne zespołu prostownikowego z siatkami sterującymi, firmy Siemens”.

W okresie wojny od 1940 roku pracował początkowo w warsztatach elektromechanicznych, a następnie jako nauczyciel w Polskiej Szkole Rzemieślniczej we Lwowie, jednocześnie z właściwym sobie zaangażowaniem, biorąc udział w tajnym nauczaniu w zakresie elektrotechniki samochodowej. W tym czasie opracował pierwszy swój podręcznik pt. „Elektrotechnika samochodowa”, którego recenzentem był sam profesor Stanisław Fryze. Podręcz-

nik ten o objętości około 200 stron ukazał się w trzech wydaniach w 1944, 1946 i 1949 roku.

W czerwcu 1944 roku wraz z rodziną przeniósł się do Limanowej. Tu na przełomie lat 1944 i 1945 w ramach robót przymusowych pracował przy rozbudowie dworca kolejowego. Po wkroczeniu wojsk radzieckich podjął ochotniczo pracę przy budowie linii wysokiego napięcia Sowliny–Limanowa, następnie po pieszej wędrówce dotarł do Krakowa, tu w lutym 1945r. rozpoczął pracę w Polskich Liniach Dalekosieżnych w Krakowie. W czerwcu 1945 roku w momencie założenia Politechniki Śląskiej w Krakowie, podjął w niej pracę, powołany na stanowisko starszego asystenta w katedrze kierowanej przez prof. Kazimierza Idaszewskiego. Następnie od 1947 roku wraz z Politechniką Śląską przeniósł się do Gliwic, gdzie brał udział w organizacji Katedry Maszyn Elektrycznych i jej laboratoriów. W efekcie powstało tu pierwsze po wojnie, dobrze zorganizowane i jak na owe czasy bardzo dobrze wyposażone, uczelniane laboratorium maszyn elektrycznych. Pracował w Katedrze Maszyn Elektrycznych kierowanej najpierw przez prof. Władysława Kołka, a następnie przez prof. Zygmunta Gogolewskiego, na stanowisku adiunkta (1946–1952), zastępcy profesora (1952–1961) i starszego wykładowcy (1961–1966). W roku 1948 zaczął prowadzić wykłady z maszyn elektrycznych na Wydziale Elektrycznym, a później na Wydziale Górniczym Politechniki Śląskiej. W latach 1954–1955 pełnił funkcję Dziekana Wydziału Elektrycznego. Równoległe do pracy w Politechnice w latach 1946–1951 pracował jako nauczyciel elektrotechniki i maszyn elektrycznych w Państwowym Technikum dla tzw. Robotników Wysuniętych w Bytomiu. Jednym z wykładowców tego technikum był profesor Janusz Tymowski, z którym Antoni Marian Plamitzer często prowadził długie dyskusje o dydaktyce i wychowaniu. W latach 1947–1948 pracował w Biurze Studiów Zjednoczenia Przemysłu Maszyn Elektrycznych przy opracowaniu wytycznych do projektu i produkcji nowej serii silników asynchro-

nicznych średniej wielkości. W latach 1950–1960 uczestniczył również w pracach katedry dla przemysłu. Były to prace głównie z zakresu badań odbiorczych i eksploatacyjnych dużych maszyn elektrycznych i transformatorów.

Okres pracy w Politechnice Śląskiej nie był łatwym dla Profesora A.M. Plamitzera. W szczególności Jego wrażliwość, przekonania, a jednocześnie bezkompromisowość i nieuleganie naciskom czynników politycznych, nie ułatwiały mu pełnienia funkcji Dziekana w owym trudnym okresie. Pomimo tego, a może właśnie dlatego, zyskał on uznanie środowiska naukowego i studenckiego. Szczególnie imponująco wyróżnił się w czasie pamiętnych wydarzeń w październiku 1956 roku. Profesor A. M. Plamitzer odważnie uczestniczył w wiecach i manifestacjach studenckich. Jego przemówienia, krótkie, pełne zaangażowania, słów od dawna nie słyszanej prawdy, budziły zaufanie i uznanie studentów. W krytycznym momencie dzięki Swojej postawie i argumentom potrafił zapanować nad wzburzonymi nastrojami, nie dopuścił do prowokacyjnych zajęć grożących studentom i odśpiewaniem Roty zakończył wiec. Najtrafniejszą oceną pracy Profesora A.M. Plamitzera w Politechnice Śląskiej jest dedykacja, którą Mu wpiisał, ofiarując swe dzieło, Profesor Stanisław Fryze pionier elektrotechniki polskiej, niezapomniany wzór naukowca, dydaktyka, wychowawcy i patrioty „Kochanemu Uczniowi Profesorowi Antoniemu Plamitzerowi, Dziekanowi Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej ofiaruje tę pracę Jego dawny profesor z wyrazami

szczeremu uznaniu i podziwu dla Jego nieustrudzonej, pełnej poświęcenia i doskonałej działalności w Politechnice Śląskiej”.

Od 1960 roku Profesor Antoni Marian Plamitzer związał się ze środowiskiem Opola, będąc początkowo organizatorem opolskiego punktu konsultacyjnego Politechniki Śląskiej. Równolegle, od 1963 do 1979 roku prowadził wykłady z maszyn elektrycznych i był założycielem oraz kierownikiem Zakładu, a następnie Katedry Elektrotechniki w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Opolu (przekształconej w 1994 r. w Uniwersytet Opolski). W 1966 roku został przeniesiony służbowo do powstającej w Opolu Wyższej Szkoły Inżynierskiej (przemianowanej w 1996 roku w Politechnikę Opolską) i powołany na stanowisko docenta etatowego. Został tu pierwszym Dziekanem, założycielem i organizatorem Wydziału Elektrycznego. Funkcję Dziekana Wydziału, a następnie od maja 1977 r. Dyrektora Instytutu (na prawach wydziału) pełnił, z przerwami, do 1978 roku. Jednocześnie zorganizował od podstaw Zespół Maszyn i Napędów Elektrycznych (przekształcony w 1975 r. w Zakład Przetwarzania i Użytkowania Energii Elektrycznej) oraz jego laboratoria. Był jego kierownikiem i kierował nim przez lata 1966–1977. W maju 1978 r. zachorował i w związku z pogorszeniem stanu zdrowia w październiku 1979 roku przeszedł na rentę inwalidzką. Po długiej rekonwalescencji wrócił do zdrowia i podjął pracę na swojej umiłowanej uczelni. Włączył się jak zwykle z zaangażowaniem do pracy dydaktycznej, wychowawczej i społecznej, napisał monografię na temat sposobów opisywania zmiennych stanu w obwodach elektrycznych. W 1984 r. został powołany na stanowisko profesora kontraktowego. W 1994 roku stan jego zdrowia ponownie gwałtownie się pogorszył.

Okres pracy w Opolu był czasem największej aktywności i zaangażowania Profesora A.M. Plamitzera i chyba najlepszym okresem w Jego życiu. Był organizatorem pracy na wydziale i w swoim zakładzie, miał wiele oryginalnych inicjatyw np. zorganizował cykliczną publiczną prezentację prac dyplomowych w sali konferencyjnej Opolskiego NOT. Był nie tylko świetnym wykładowcą, ale i wychowawcą młodzieży w jak najlepszym znaczeniu tego słowa. Miał bardzo dobry kontakt ze studentami, uczestniczył czynnie w wielu imprezach studenckich. Bardzo często, wraz z Żoną Kazimierą, uczestniczył w

rajdach studenckich. Żył życiem studentów i ich problemami. Studenci rewanżowali mu się za to, miał ich uznanie, wielką szczerą sympatię, był dla nich autorytetem. Przypomina mi się taki incydent, który miał miejsce w początkach mojej pracy w Zakładzie Profesora. Odebrałem telefon, rozmówca chciał koniecznie rozmawiać z Profesorem, ale kilkakrotnie Go nie zastał, chciał abym mu pomógł i aby mnie przekonać użył takiego argumentu „jestem wyznawcą profesora Plamitzera”. Wydaje mi się, że te wypowiedziane w pośpiechu i z determinacją słowa najlepiej określają stosunek wychowanków Profesora do Niego.

Profesor A.M. Plamitzer przykładał zawsze dużą wagę do działalności organizacyjnej i społecznej. Działał w różnych zespołach, takich jak: senaty, rady wydziału, organizacje zawodowe, młodzieżowe i społeczne. Angażował się w sprawy perspektyw rozwoju uczelni, jej struktur, organizacji studiów, programów studiów, planów nauczania, spraw wychowawczych i innych. W latach 1970–1975 był członkiem Zespołu Dydaktycznego Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego dla kierunku elektrotechnika, równocześnie był Przewodniczącym Zespołu Programowego wyższych szkół morskich dla kierunku elektrotechnika i elektronika. Profesor A. M. Plamitzer był zawsze czynnym członkiem Stowarzyszenia Elektryków, ale szczególnie serdeczne i silne więzy łączyły Go z Opolskim Oddziałem SEP. Pamiętne są Jego wystąpienia bogate w treści, nienaganne w formie, wygłaszane piękną polszczyzną, zawsze z pasją i wielką siłą ekspresji np. wystąpienie w 1979 roku na konferencji zorganizowanej przez Warszawski Oddział SEP w jubileuszowym roku 60-lecia SEP w Polsce, lub w 1990 roku na ogólnopolskim XXVI Walnym Zjeździe Delegatów SEP w Opolu. W latach 1984–1998 był On Przewodniczącym Sądu Koleżeńskiego Oddziału Opolskiego SEP. Należało do tradycji, że kolejni nowo wybrani prezisi oddziału (z reguły Jego wychowankowie) odwiedzali Profesora rozpoczynając swoją kadencję.

Pasją Profesora A. M. Plamitzera była zawsze działalność dydaktyczna i wydawnicza. Rozpoczął ją jeszcze w latach okupacji, a potem od początku swej działalności na uczelni skupiał wokół siebie kadrę naukową. Inicjował wydawanie skryptów i podręczników, nadawał kierunek tym pracom, stworzył własną szkołę dydak-

tyczną. Początkiem tych działań była pierwsza praca zespołowa, skrypt Politechniki Śląskiej „Laboratorium maszyn elektrycznych” część I (1957 r.), a potem kolejne. Członkami zespołu autorskiego tych skryptów uczelnianych byli między innymi przyszli profesorowie: Tadeusz Glinka, Henryk Kowalowski, Jerzy Kubek, Władysław Mizia, Władysław Paszek, Arkadiusz Puchała, Aleksander Żywiec. Ale najważniejszym Jego dziełem był podręcznik akademicki pt. „Maszyny elektryczne”, traktujący o podstawach fizycznych i teoretycznych oraz własnościach ruchomych maszyn elektrycznych i transformatorów, który osiągnął sukces bez precedensu na krajowym rynku wydawniczym, uzyskując w latach 1962–1986 osiem wydań w łącznym nakładzie ponad 55 tys. egzemplarzy. Książka ta nadal cieszy się zasłużoną poczytnością. O walorach tej książki wyrażają się: Profesor Władysław Paszek: „Spotkał się on (podręcznik – uwaga JH) z bardzo wysokimi ocenami profesorów w kraju i za granicą, którzy podkreślają oryginalne ujęcie merytoryczne oraz wybitne walory dydaktyczne”, a także profesor Piotr Wach: „Warto tu jeszcze zaznaczyć, że książka „Maszyny elektryczne” w okresie, gdy była przygotowywana do pierwszego wydania, a więc od 1956 roku i wcześniej, zawierała szereg oryginalnych elementów o charakterze dorobku naukowego Profesora”. Rozpoczynając pracę w Politechnice Śląskiej prowadziłem ćwiczenia tablicowe i laboratoryjne do Jego wykładów i obserwowałem powstawanie podręcznika Maszyny elektryczne, jego maszynopisu, rysunków artystycznie kreślonych w tuszu przez Juliana Skopowskiego, emocje związane z pierwszym wydaniem, korekty, terminy, których nie można było przekroczyć, a potem już w Opolu, korekty dalszych wydań, w których na ile to było możliwe, staraliśmy się wszyscy Profesorowi pomóc. Należałem też wraz z Tadeuszem Glinką, Władysławem Mizią i Aleksandrem Żywciem do zespołu autorskiego, który z inicjatywy i za namową Profesora napisał podręcznik „Zadania z maszyn elektrycznych”. Zawierał on z założenia zbiór przykładów ilustrujących Jego książkę. Autorytet Profesora spowodował zainteresowanie PWT tą inicjatywą i w konsekwencji wydanie tej książki.

Ciąg dalszy na stronie 30

POŻEGNANIE REDAKTORA

„i żyć warto
i umrzeć warto”

nie uczono nas
żyć
ni umierać
czasem śmierć
się zdaje
jak nenufar
na błotach
otwiera
i zostaje
myśl –
maska
pierrota

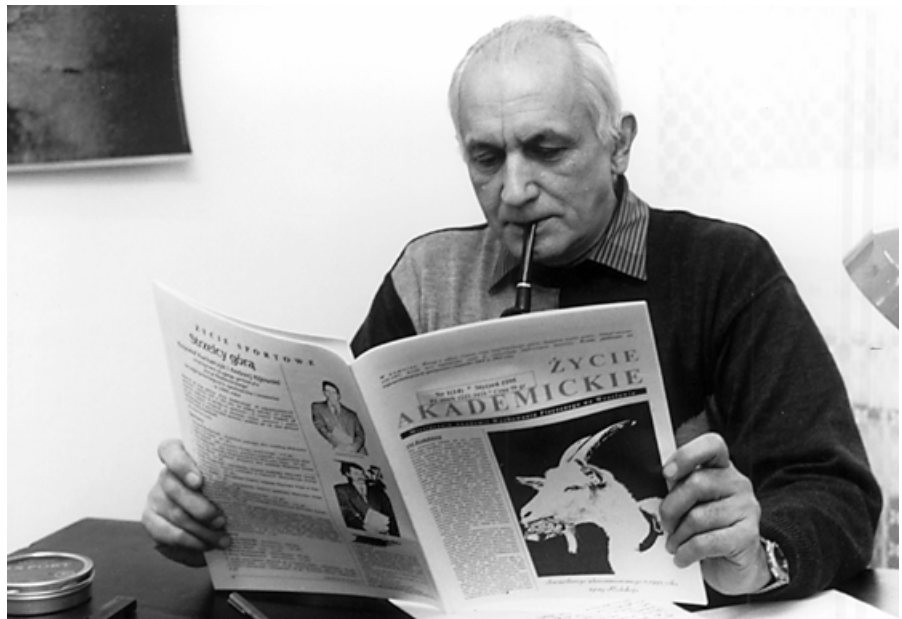
Jerzy Jankowski, „Requiem”

W ostatnich dniach września dotarła do redakcji smutna wiadomość. Odszedł na zawsze **Jerzy Jankowski**, redaktor naczelny *Życia Akademickiego*, miesięcznika społeczności akademickiej Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu.

Jerzy Jankowski urodził się w 1937 roku w Wilnie. Opuściwszy ukochane Kresy trafił na Ziemię Odzyskane. Szkołę średnią ukończył w Krośnie Odrzańskim. W 1954 roku podjął studia na Uniwersytecie Warszawskim, wydziale dziennikarskim, lecz znudzony nadmiarem zajęć z marksizmu przeniósł się na filologię polską do Wrocławia. Obdarzony nieprzeciętnym talentem stał się jednym z filarów poetyckiej grupy *Dłaczego nie*.

Zadebiutował literacko w 1956 roku, kiedy to na łamach *Życia Uniwersytetu* ukazały się jego dwa wczesne wiersze – *Papierowe kwiaty* i *Motyl*. Już wtedy należał do Koła Młodych Pisarzy. Swoją pracę magisterską poświęcił twórczości Stanisława Różewicza. Pod wpływem mistrza pozostawała też czas jakiś twórczość Jerzego Jankowskiego, oczywiście aż do momentu, w którym wyrobił sobie własny, niepowtarzalny styl.

Kiedy nadeszły wydarzenia węgierskie, zaangażował się w konkretne działania i był inicjatorem zbiórki lekarstw i krwi dla Budapesztu. Jego wiersz pt. *26 października 1956* nie dopuściła na łamy prasy cenzura, lecz w maju 1957 roku inny wiersz – *Ludzi XX wieku* – wydrukowała paryska *Kultura*. Efektem kontaktów z pismem Giedroycia był przymusowy wyjazd z Wrocławia, spowodowany interwencją sekretarza propagandy KW PZPR. Tak za-

częła się Jerzego Jankowskiego przygoda z Zieloną Górą, w której zdążył założyć Klub Literacki. Jednocześnie jednak powoli odchodził od poezji i kierował swe zainteresowania ku historii i archeologii.

Po ośmiu latach „wzgnania” wrócił do Wrocławia i podjął pracę w Ośrodku Szkoleniowym Elwro. Rok 1981 skończył się dla niego internowaniem. Jak sam potem wspominał, nie bez dumy, jego numer internowania – 125 – był niższy od numeru Lecha Wałęsy.

Zaczął następnie pracować w Dolmedzie, gdzie wydawał dwumiesięcznik naukowy *Człowiek-populacja-środowisko*. W latach 80. obronił też doktorat na wydziale historii, jego praca nosiła tytuł *Polskie terytoria plemienne w świetle toponimów obronnych* i ukazała się w formie książkowej. Niedługo potem Jerzy Jankowski opublikował *Historię medycyny średniowiecznej w Polsce* oraz *Epidemiologię historyczną polskiego średniowiecza*. Pisał scenariusze widowisk i scenariusze filmowe. Przeniesienia na ekran jego utworu pt. *Drzewa* podjął się Grzegorz Królikiewicz.

Z miłości do historii zrodziły się intymne biografie sławnych ludzi jego autorstwa: *Kronika seksualnych namietności*, *Kronika podwójnej moralności*, *Przeżyć wszystko*, *Monarsze sekrety*.

Z miłości do dziennikarstwa powstało *Życie Akademickie*. Oddany mu całym sercem stworzył pismo akademickie na najwyższym poziomie, jedno z najlepszych w Polsce.

Pracujący niesamowicie intensywnie, nieprzekupny, wierny zasadom i ideałom poświęcił zdrowiem za swoje nieprzeciętne ży-

cie. W nasyconym zapachem fajki gabinecie pisał niezliczone teksty, bez których po prostu nie byłoby *Życia Akademickiego*.

W ostatnich latach poświęcał wiele czasu i uwagi funkcjonowaniu Studium Dziennikarstwa Sportowego, oddawał się z pasją kształceniu młodych dziennikarzy. Zamieszczał ich teksty w miesięczniku, radził, popierał, motywował. Jego praca przynosiła zaś wymierne efekty.

Bez Redaktora Naczelnego ani pismo, ani wydawnictwo nie będą już nigdy takie same.

Od redakcji Wiadomości Uczelnianych

W spotkaniach redaktorów gazet akademickich Jerzy uczestniczył niemal od początku, przyjeżdżając zawsze wraz z zespołem. Dowcipny, lecz pełen ciepła, zawsze z nieodłączną fajką. Rasowy dziennikarz szukający ciekawych i trudnych tematów, gardzący tzw. prasą dworską. Oddany sprawom sportu i dziennikarstwa sportowego, profesjonalista.

Wilnianin, swoje ukochane miasto młodości miał okazję odwiedzić w ubiegłym roku, o czym z rozrzewnieniem opowiadał. W czasie ostatniego krakowskiego spotkania Jerzy tryskał humorem, bawił i czarował. Miał świadomość, że zdrowie mu szwankuje, nie dbał o to. Snuł plany na przyszłość, zapraszał do Wrocławia do swej redakcji. Takim go zapamiętaliśmy, takim pozostanie w naszych sercach. Żegnamy Cię Jerzy, będzie nam Ciebie brakowało.

Krystyna Duda, Elżbieta Ciechocińska

Zestawienie wniosków o finansowanie przez KBN projektów badawczych (grantów) pracowników naukowo-dydaktycznych naszej uczelni w XXII konkursie KBN zamkniętym 31.07.2001 r.

1. Analiza wpływu wymiarów magnesów trwałych oraz konstrukcji stojana na moment elektromagnetyczny w silniku tarczowym typu torus – dr inż. **Rafał Wróbel**
2. Bezprzekładniowa elektrownia wiatrowa małej mocy – przyjazna dla środowiska – prof. dr hab. inż. **Piotr Wach**
3. Analiza metrologiczna transformaty falkowej w pomiarach zakłóceń niestacjonarnych w sieci energetycznej – mgr inż. **Krzysztof Górecki**
4. Analiza metrologiczna zjawiska aliasingu w cyfrowych systemach przetwarzania sygnałów energetycznych implementujących filtry antyaliasingowe – mgr inż. **Mirosław Szmajda**
5. Tempo dekompozycji igieł sosny zwyczajnej pochodzącej z ekosystemów o zróżnicowanym obciążeniu zanieczyszczeniami – mgr **Magdalena Krawczyk**
6. Określenie możliwości identyfikacji form wieloźródłowych wyładowań niezupełnych na podstawie wyników analizy częstotliwościowej ich emisji akustycznej – dr inż. **Tomasz Boczar**
7. Identyfikacja zakłóceń występujących przy pomiarach wyładowań niezupełnych z wykorzystaniem metody emisji akustycznej – mgr inż. **Arkadiusz Dąbrowski**
8. Określenie skażenia środowiska przygranicznego na terenie województwa opolskiego za pomocą wybranej rośliny wskaźnikowej – mgr inż. **Anna Tukiendorf**
9. Polskie antracyty jako perspektywiczne adsorbenty – badania aktywacji zasadami – mgr **Sylwia Kozak**
10. Energetyczne wykorzystanie osadów ściekowych (promotorski) – prof. dr hab. inż. **Leon Troniewski** (mgr inż. **Małgorzata Wzorek**)
11. Badania pola elektromagnetycznego w pobliżu jego źródła pod względem ochrony naturalnego środowiska elektromagnetycznego – dr inż. **Andrzej Przytułski**
12. Optyczna analiza spektralna widm energii generowanej przez wyładowania elektryczne – prof. dr hab. inż. **Jerzy Skubis**
13. Badanie i modelowanie wpływu dynamiki procesu obróbkowego na strukturę geometryczną powierzchni (promotorski) – prof. dr hab. inż. **Wit Grzesik** (mgr inż. **Sebastian Brol**)
14. Zintegrowany system sterowania napędu do samochodu osobowego – dr inż. **Jerzy Jantos**
15. Dozowanie momentu obrotowego w samochodowym układzie napędowym – dr inż. **Jerzy Jantos**
16. Badania złoza fluidalnego w przestrzeni międzyrurowej wymiennika ciepła – dr inż. **Norbert Szmolke**
17. Odlewanie niskoalumiowych stopów cynku w warunkach kontrolowanego procesu krzepnięcia – dr **Zygmunt Dudzicz**
18. Badania modelowe pręseł metalowych o konstrukcji powłokowej – dr hab. inż. **Zbigniew Mańko**
19. Badania modelowe stalowych ciągłych pręseł skrzynkowych – dr inż. **Nachwan Khair**
20. Zachowanie się składanych mostów wojskowych podczas wybuchów – dr hab. inż. **Zbigniew Mańko**, prof. PO
21. Opracowanie i wdrożenie technologii globalnego monitorowania i zarządzania zadaniami modernizacyjno-inwestycyjnymi (nr 10T12044 2001C/539) – prof. dr hab. inż. **Zdzisław Kabza**

Przypominamy, iż na następny XXIII konkurs można składać wnioski w Dziale Nauki i Współpracy z Zagranicą do 15.01.2002 r.

Joanna Widera

PROCEDURA AKREDYTACYJNA KIERUNKÓW STUDIÓW

1. Powołanie Komisji Akredytacyjnej Uczelni Technicznych

Obecnie, kiedy na uczelniach wyższych studiuje coraz więcej młodzieży, należy zwrócić szczególną uwagę na jakość kształcenia. Zwiększanie liczby studentów, tak uciążliwe dla na ogół nie wzrastającej liczby nauczycieli akademickich, wymuszone głównie przez zależność od dotacji budżetowej, nie jest na pewno korzystne dla procesu edukacji. Istnieje wiele przyczyn mogących powodować pogorszenie poziomu edukacji, a do obowiązków władz uczelni należy nadzór nad poziomem dydaktyki i nauki oraz stosowanie procedur kontrolnych.

Na Konferencji Prorektorów ds. Kształcenia Polskich Uczelni Technicznych, która odbyła się w 1999 roku w Politechnice Gdańskiej, rozpoczęła się dyskusja nad oceną jakości kształcenia na technicznych uczelniach wyższych, nad celowością wprowadzenia akredytacji oraz na temat stosowanych już procedur akredytacyjnych, zarówno w Polsce, jak i za granicą. Prorektorzy stwierdzili, że na proces podnoszenia jakości kształcenia wpłynie nie tylko możliwość akredytacji

kierunków, ale także zapoznanie się z wymogami standardów kierunków, raport samooceny, a więc dokumentami akredytacyjnymi, a także świadomość, że duża liczba jednostek edukacyjnych podejmie trud akredytacji, ale i dążenie do spełnienia wymogów akredytacyjnych. Uznano więc, że celowym jest przygotowanie zasad i trybu postępowania akredytacyjnego, ponieważ nawet znajomość kryteriów oceny z punktu widzenia jakości kształcenia może dawać korzystne rezultaty. Konsultacje z rektorami uczelni technicznych potwierdziły poglądy prorektorów ds. kształcenia, że należy przystąpić do prac nad powołaniem Komisji Akredytacji Uczelni Technicznych (KAUT). W tym czasie istniała już Uniwersytecka Komisja Akredytacyjna (UKA), której dokumenty i działania stanowiły wzór i pomogły szybciej przebyć etap powołania komisji, opracowania procedury akredytacyjnej i przygotowania wzorów dokumentów.

Przyjęto następujące założenia:

- akredytacja dotyczy kierunków studiów,
- jest dobrowolna,

- koszty związane z procedurą akredytacyjną ponosi jednostka zgłaszająca się do akredytacji, akredytacja będzie wykonywana przez ekspertów reprezentujących środowisko akademickie z udziałem przedstawicieli pracodawców,
- akredytacji będzie udzielać Komisja Akredytacyjna Uczelni Technicznych.

Nadzór nad działalnością Komisji będzie sprawować Konferencja Rektorów Polskich Uczelni Technicznych (KRPUT). Działalność KAUT powinna obejmować szeroko rozumianą działalność na rzecz jakości kształcenia związaną również z propagowaniem idei akredytacji, standardów oceny jakości kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów, współpracy z działającymi już w Polsce komisjami akredytacyjnymi, a także strukturami za granicą.

Komisja Akredytacyjna Uczelni Technicznych (KAUT) została powołana przez Konferencję Rektorów Polskich Uczelni Technicznych (KRPUT) 17 lutego 2001 roku w Opolu, jako agenda akredytacyjna, do dokonywania akredytacji kierunków wyższych uczelni technicznych.

Dokumenty podpisane przez Rektorów w Opolu, a mianowicie Porozumienie oraz Zasady i Tryb Postępowania Akredytacyjnego, dotyczą zagadnień związanych z szeroko pojmowaną jakością kształcenia i stanowią wyraz troski władz wyższych uczelni technicznych o następujące problemy:

- podnoszenie jakości kształcenia,
- tworzenie jasnych i jednoznacznych procedur oceny warunków i metod kształcenia oraz programów studiów uwzględniających systemy stosowane w innych krajach, szczególnie w krajach Unii Europejskiej,
- tworzenie warunków ułatwiających krajową i międzynarodową wymianę studentów, promowanie kierunków spełniających wysokie standardy jakościowe.

Tekst porozumienia został podpisany przez 24 rektorów, sygnatariuszy Porozumienia, wyrażających wolę każdej uczelni przystąpienia do procesu akredytacji.

KAUT jest więc Komisją powołaną do dokonywania akredytacji kierunków jednostek uczelni wyższych, które dobrowolnie wystąpią z prośbą o przeprowadzenie tej procedury.

Zgodnie z ustaleniami zawartymi w Zasadach i Trybie Postępowania Akredytacyjnego pierwsza Komisja Akredytacyjna Uczelni Technicznych będzie działać w okresie od 15 marca 2001 roku do 14 marca 2003 roku. Na posiedzeniu KRPUT w dniu 17 lutego 2001 roku, jako przedstawiciel konferencji rektorów w KAUT, został wybrany prof. **Piotr Wach**, rektor Politechniki Opolskiej, a na przewodniczącą KAUT prof. **Ali-cja Konczakowska**, prorektor ds. kształcenia Politechniki Gdańskiej. Na siedzibę KAUT wybrano Akademię Górniczo-Hutniczą w Krakowie. Rektorzy, Sygnatariusze Porozumienia, nominowali swoich przedstawicieli do KAUT. Przedstawicielem Politechniki Opolskiej jest prof. **Grzegorz Gasiak**, prorektor ds. studenckich.

Pierwsze posiedzenie KAUT odbyło się w Krakowie, w dniach 2–3 kwietnia 2001 roku. Wybrano zastępców przewodniczącego KAUT oraz sekretarza.

Na drugim posiedzeniu KAUT, które odbyło się na Politechnice Warszawskiej, przyjęto teksty wszystkich dokumentów akredytacyjnych.

Zgodnie z porozumieniem działalność KAUT obejmuje wszystkie uczelnie techniczne w Polsce, ale do Porozumienia

mogą przystąpić również inne szkoły wyższe, jako sygnatariusze, lub zgłosić kierunki do akredytacji.

Postępowanie akredytacyjne jest odpłatne, wysokość opłaty akredytacyjnej dla kierunku wynosi:

- dla sygnatariuszy Porozumienia – 10 000 zł,
- dla pozostałych uczelni – 15 000 zł.

2. Cele i zadania Komisji Akredytacyjnej Uczelni Technicznych

Komisja Akredytacyjna Uczelni Technicznych działa na rzecz zapewnienia jakości kształcenia na podstawie Porozumienia Polskich Uczelni Technicznych. Celem Komisji jest ustalenie ogólnych standardów jakości kształcenia w wyższych uczelniach technicznych, stymulowanie podnoszenia jakości kształcenia i stworzenie systemu akredytacji kierunków studiów. Działalność Komisji obejmuje polskie uczelnie techniczne, Sygnatariuszy Porozumienia.

Komisja na posiedzeniach plenarnych:

1. Powołuje Grupy Ekspertów, Zespoły Oceniające wraz z ich przewodniczącymi,
2. Określa ogólne zasady tworzenia standardów jakości kształcenia, wspólne dla wszystkich Grup Ekspertów,
3. Ustala, na wniosek Grupy Ekspertów, standardy jakości kształcenia dla określonych kierunków studiów,
4. Określa wymaganą dokumentację akredytacyjną,
5. Podejmuje decyzję o wszczęciu postępowania akredytacyjnego dla zgłoszonych przez szkołę wyższą kierunków,
6. Sprawuje nadzór nad przebiegiem konkretnych postępowań akredytacyjnych,
7. Podejmuje decyzję o udzieleniu, odroczeniu albo o odmowie akredytacji dla określonego kierunku w jednostce szkoły wyższej.

3. Cele i zadania Grup Ekspertów i Zespołów Oceniających

Uczelnia zgłaszająca wniosek akredytacyjny dla określonego kierunku studiów przedstawia listę kandydatów do Grupy Ekspertów i Zespołów Oceniających. Lista kandydatów, specjalistów z zakresu danego kierunku studiów, powinna składać się z dwóch nauczycieli akademickich zatrudnionych na uczelni wnioskującej, trzech nauczycieli spoza tej uczelni oraz dwóch przedstawicieli pracodawców. Kandydaci ze środowiska akademickiego muszą mieć tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego. Do listy kandydatów muszą być dołączone zwięzłe dane o ich dorobku wraz z ich pisemną zgodą na kandydowanie.

Komisja spośród wszystkich zgłoszonych kandydatów powołuje Grupę Ekspertów, liczącą od pięciu do siedmiu osób, w tym przewodniczącego Grupy, oraz Zespoły Oceniające w liczbie nie większej niż liczba uczelni aplikujących o udzielenie akredytacji, w składzie trzech osób, w tym przewodniczących. W pracach Zespołu Oceniającego uczestniczy sekretarz wyznaczony przez Komisję. Kadencje Zespołów Oceniających kończą się po zakończeniu procedur akredytacyjnych. Grupa Ekspertów i Zespoły Oceniające dla danego kierunku studiów powoływane są przez Komisję po zgłoszeniu wniosków akredytacyjnych przez co najmniej pięć uczelni.

Zadaniem Grupy Ekspertów jest przygotowanie, w ciągu dwóch miesięcy od powołania, szczegółowych standardów

jakości kształcenia dla określonego kierunku studiów. Standardy są zatwierdzane przez Komisję. Po zakończeniu procedury akredytacyjnej Grupa Ekspertów dokonuje oceny standardów jakości kształcenia i przedstawia ją Komisji.

Do zadań Zespołu Oceniającego należy:

1. Zapoznanie się z dokumentacją akredytacyjną wraz z Raportem Samooceny nadesłanym przez szkołę wyższą,
2. Przeprowadzenie wszechstronnej oceny jakości kształcenia na kierunku studiów w określonej jednostce szkoły wyższej na podstawie standardów ogólnych oraz wizytacji uczelni,
3. Sporządzenie pisemnego Raportu z przeprowadzonej oceny i przedstawienie go Komisji.

4. Postępowanie akredytacyjne

Procedura akredytacyjna obejmuje następujące etapy:

1. Zgłoszenie wniosku przez szkołę wyższą o udzielenie akredytacji,
2. Powołanie Grupy Ekspertów,
3. Złożenie przez szkołę wyższą Raportu Samooceny przygotowanego zgodnie z wzorcem Komisji,
4. Powołanie Zespołu Oceniającego jakość kształcenia kierunku studiów w jednostce szkoły wyższej,
5. Opracowanie Raportu przez Zespół Oceniający,
6. Przekazanie Raportu Zespołu Oceniającego do Komisji,
7. Przekazanie Raportu szkole wyższej, która może zgłosić do niego swoje uwagi w terminie do 30 dni od daty otrzymania, po upływie wyznaczonego terminu i braku uwag, przewodniczący Komisji zwołuje posiedzenie plenarne,
8. Rozpatrzenie przez Komisję zgłoszonych uwag w terminie do 30 dni,
9. Po wykonaniu czynności określonych powyżej następuje zwołanie plenarnego posiedzenia Komisji, na którym Komisja podejmuje decyzję o:
  - udzieleniu akredytacji na 2 lata albo na 5 lat,
  - odroczeniu akredytacji do czasu spełnienia określonych warunków,
  - odmowie akredytacji,
10. Poinformowanie KRPUT, a także zainteresowane uczelnie o podjętych decyzjach.

5. Obieg dokumentów procedury akredytacyjnej

1. Wniosek do przewodniczącego KAUT o wszczęcie procedury akredytacyjnej składany przez jednostkę ubiegającą się o akredytację kierunku podpisany przez kierownika jednostki ubiegającej się o akredytację i rektora uczelni oraz listę (2 + 3 + 2) kandydatów do Grupy Ekspertów (GE) i Zespołów Oceniających (ZO). Informacje o kandydatach i ich zgodę.
2. Przewodniczący KAUT zwołuje obrady plenarne jeśli jest co najmniej 5 zgłoszeń o wszczęcie procedury akredytacyjnej określonego kierunku. Na posiedzeniu plenarnym komisja powołuje Grupę Ekspertów (5-7osób), w tym Przewodniczącego, oraz Zespoły Oceniające (3 + sekretarz); wskazane jest, żeby w ZO w czasie wizyty w uczelni była również 1 osoba z GE.
3. Przewodniczący wysyła prośbę do poszczególnych jednostek uczelni o przygotowanie Raportu Samooceny i określa termin przesłania go do Komisji (maksymalnie 1 miesiąc).
4. Grupa Ekspertów opracowuje standardy dla danego kierunku studiów (maks 2 miesiące)- zgodnie z założeniami

ogólnymi Ramowych standardów akredytacji kierunków studiów.

5. Prezydium sprawdza dokumentację z uczelni- Raport Samooceny i w przypadku uchybień wyznacza termin ich usunięcia (1 miesiąc).
6. Przewodniczący zwołuje posiedzenie plenarne w celu wszczęcia procedury akredytacyjnej:
  - Komisja zatwierdza standardy dla określonego kierunku przygotowane przez GE,
  - przekazuje standardy oraz Raport Samooceny poszczególnych uczelni do określonych ZO,
  - zatwierdza terminy wizyty ZO w poszczególnych uczelniach.
7. Wizyty ZO w uczelniach.
8. ZO przekazują Raporty do Komisji- maksymalnie 6 miesięcy od momentu powołania ZO.
9. Przekazanie Raportu ZO do uczelni – 1 miesiąc na uwagi.
10. Przewodniczący KAUT zwołuje posiedzenie plenarne. Komisja podejmuje decyzję o:
  - udzieleniu akredytacji na 2 lata albo na 5 lat. CERTYFIKAT,
  - odroczeniu akredytacji do czasu spełnienia określonych warunków,
  - odmowie akredytacji.
11. Informacja o wynikach postępowania akredytacyjnego do uczelni, do KRPUT.
12. Uczelnia może odwołać się od decyzji do KRPUT (1 miesiąc)

6. Wzory dokumentacji akredytacyjnej

1. Wzór wniosku o wszczęcie procedury akredytacyjnej.
2. Ramowe Standardy Akredytacji kierunków studiów – założenia ogólne.
3. Wzór Raportu Samooceny.
4. Przebieg wizyty ZO. Plan wizyty Zespołu Oceniającego – wytyczne ogólne. Plan wizyty Zespołu Oceniającego – przykłady.
5. Wzór raportu ZO
6. Wzory pism z decyzją Komisji o wynikach postępowania akredytacyjnego – do uczelni, do KRPUT
7. Wzór certyfikatu.

Wyżej wymienione wzory dokumentacji akredytacyjnej zostały przekazane dziekanom Wydziału Budownictwa, Wydziału Mechanicznego, Wydziału Elektrotechniki i Automatyki, Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii, Wydziału Zarządzania i Inżynierii Produkcji.

Z wzorami tych dokumentów można się zapoznać w Dziale Kształcenia PO, u specjalisty ds. jakości kształcenia inż. **Diany Bańskiej** w pokoju 209E oraz na stronie internetowej pod adresem: <http://www.kaut.uci.agh.edu.pl>

Adres do korespondencji z biurem KAUT: Biuro Komisji Akredytacyjnej Uczelni Technicznych, Akademia Górniczo-Hutnicza, Al. A. Mickiewicza 30, 30-059 KRAKÓW, tel.: 0(prefix)12 617 20 04, fax.: 0(prefix)12 623 73 75, e-mail: kaut@uci.agh.edu.pl

Strona internetowa Komisji znajduje się na serwerze AGH: <http://www.kaut.uci.agh.edu.pl>

*Prorektor ds. studenckich,
dr hab. inż., prof. PO Grzegorz Gasiak*

Wydział Budownictwa

W dniach 2–3 lipca 2001 r. w Kamieniu Śląskim k. Opola odbyło się IV polsko-czesko-słowackie sympozjum pt. *Trwałość budowli*, zorganizowane przez Katedrę Fizyki Materiałów Politechniki Opolskiej i Komisję Inżynierii Budowlanej przy o/PAN w Katowicach. Przewodniczącym Komitetu Naukowego sympozjum był prof. **Jan Kubik** z Opola. Referaty wygłoszone na spotkaniu były poświęcone szeroko rozumianym problemom trwałości budowli. Dyskutowane były aktualne i ważne problemy mechaniki konstrukcji oraz inżynierii materiałów budowlanych. Temat spotkania wynikał z realizacji przyznanego Katedrze Fizyki Materiałów Politechniki Opolskiej grantu Fundacji CEEPUS PL23 pt. „Durability of building”. Z przyznanych w granie stypendiów pracownicy uczelni polskich, czeskich i słowackich uzyskali możliwość podjęcia wspólnych badań z zakresu inżynierii budowlanej. Wyniki tych badań były częściowo prezentowane na sympozjum, które odbyło się w pięknej scenerii Centrum Kultury i Nauki Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego w Kamieniu Śląskim. Sympozjum to stworzyło i realizowało kolejną szansę na pełniejsze poznanie się pracowników naszych krajów oraz pozwoliło na nawiązanie dalszych kontaktów naukowych. Jest to chyba największym pozanaukowym sukcesem sympozjum.

Na sympozjum wygłoszono 33 referaty w trzech sekcjach, a mianowicie:

1. Problemy konstrukcji budowlanych (przew. Prof. J. Głąb)
2. Trwałość budowli (przew. Prof. J. Bujnak, Prof. S. Grzeszczyk)
3. Fizyka budowli (przew. Prof. P.Häupl, Prof. J. Wyrwał).

W sympozjum licznie uczestniczyli pracownicy Wydziału Budownictwa Politechniki Opolskiej – m.in. profesorowie **Stefania Grzeszczyk**, **Jan Kubik**, **Jerzy Wyrwał**, którzy wygłosili następujące referaty:

- S. Grzeszczyk: *Wysokowartościowe kompozyty cementowe.*
- J. Kubik: *Energetyczny opis recyklingu materiałów.*
- J. Wyrwał: *O zasadzie minimalnej produkcji entropii w ustalonym procesie przewodzenia ciepła.*
- J. Świrska: *Wydajność źródeł entropii przy uwzględnieniu przepływów ciepła i masy.*
- W. Grzeszczyk: *Wpływ emisyjności i rodzaju powierzchni na wymianę ciepła przegród budowlanych.*

W sesjach plakatowych zostały także przedstawione referaty:

- O. Onyshko: *Modelowanie procesów termomechanicznych w kompozytach zbrojonych włóknami krótkimi.*
- Z. Perkowski: *Narastanie uszkodzeń w kapilarno-porowatych materiałach budowlanych w wyniku dyfuzji.*
- A. Gachkevich, V. Astashkin, T. Kozakevich, A. Rawska-Skotniczny: *Struktural residual stresses in the elements of building constructions made from low alloys steels.*
- A. Matuszek-Chmurowska: *Badanie mikrostruktury warstwy przejściowej i cech mechanicznych w betonach wysokowartościowych.*
- V. Boychuk: *Opis procesu osuszania materiałów budowlanych z oddziaływaniem pola elektromagnetycznego.*
- J. Jędrzejczyk-Kubik, J. Kubik: *Przeptywy jonowe w materiale kapilarno-porowatym.*

Kolejne, przyszłoroczne spotkanie odbędzie się w Słowacji.

Uczestnicy spotkania wyrażają wdzięczność Cementowni Górażdże S.A. oraz Przedsiębiorstwu Wdrożeń i Zastosowań Biotechnologii i Inżynierii Genetycznej, które wsparły finansowo to kolejne, ponadgraniczne spotkanie pracowników nauki z uczelni polskich, czeskich i słowackich.

I Sympozjum „Diagnostyka i badania mostów”, Opole 4–6 kwietnia 2001 r.

I Sympozjum nt. „Diagnostyka i badania mostów” odbyło się w ubiegłym roku akademickim w auli gmachu Wydziału Budownictwa Politechniki Opolskiej w Opolu.

Inicjatorem i organizatorem sympozjum był nowo powstały Zakład Konstrukcji Mostowych Politechniki Opolskiej (kierowany przez prof. **Z. Mańko**), Wydziału Budownictwa PO (dziekan prof. **T. Chmielewski**), a także Związku Mostowców Rzeczypospolitej Polskiej.

Wystarczającym dowodem wskazującym na aktualność i ważność wybranego tematu sympozjum jest znaczna liczba publikacji w literaturze fachowej, a także brak konferencyjnego „odpowiednika” takiego spotkania, który poruszałby szczegółowo kwestie diagnostyki i badań mostów. Czynniki takie jak: aktualność powyższych zagadnień, wciąż wzrastająca potrzeba modernizacji i remontów mostów wraz z rehabilitacją starych obiektów oraz z ich przystosowaniem do większych obciążeń i prędkości, zachęciły organizatorów do zaaranżowania tego spotkania dla wszystkich zainteresowanych tą problematyką.

Celem sympozjum było utworzenie forum dogodnego do prezentacji wyników rozważań teoretycznych i doświadczalnych, obserwacji i doświadczeń praktycznych oraz poglądów i opinii obejmujących możliwie szeroki zakres zagadnień związanych z diagnostyką i badaniami obiektów mostowych oraz ich części składowych, na etapie projektowania, wykonawstwa i eksploatacji.

Sympozjum było adresowane tak do pracowników naukowych, projektantów i rzeczoznawców budowlanych, pracowników firm konsultingowych, jak i do osób związanych z wykonawstwem i nadzorem budowlanym, a także pracowników administracji mostowej. Oczekiwano zatem, że sympozjum to wytyczy dalsze kierunki rozwoju wiedzy w przedstawionej wyżej problematyce.

W skład Komitetu Naukowego weszli: **Tadeusz Chmielewski**, **Henryk Czudek**, **Józef Głomb** (członek PAN), **An-**

Wizyta na zabytkowym moście wiszącym na terenie huty „Mała Panew” w Ozimku

drzej Jarominiak, Marian Klasztorny, Zbigniew Mańko, (przewodniczący), Jan Marszałek, Janusz Murzewski, Wacław Przybyło, Mieczysław Rybak, Stanisław Syguła, Janusz Szelka, Jerzy Weseli oraz Przemysław Jakiel (sekretarz naukowy).

Komitet Organizacyjny pracował w składzie: prof. Zbigniew Mańko – przewodniczący, mgr inż. Edmund Budka – sekretarz organizacyjny, mgr inż. Przemysław Jakiel jako sekretarz naukowy, mgr Danuta Dobrzyniewicz-Temnyk – sekretariat, a także mgr inż. Beata Stankiewicz, mgr inż. Damian Bęben, mgr inż. Zbigniew Matys, mgr inż. Arkadiusz Mordak, wszyscy z Politechniki Opolskiej. Należy także wspomnieć o wydatnej pomocy ze strony studentów mostowców V roku WB PO: P. Kaczmarek, P. Krawiec, G. Kubik, R. Makowski, P. Muszyński, T. Pech, B. Różycki, H. Sitek, D. Szymczak, I. Tomala, K. Urbanek, R. Widera, D. Woś, J. Zabawa, S. Żołyński, którzy w znacznej mierze przyczynili się również do ostatecznej formy tego sympozjum.

Obrazy rozpoczęły się ceremonią otwarcia, a w celu umożliwienia realizacji najistotniejszych celów tego spotkania, organizatorzy powołali Komisję Wnioskową mającą za zadanie czuwać nad przebiegiem sympozjum. W jej składzie znalazły się następujące osoby: Wojciech Anigacz, Marian Cichocki, Eugeniusz Dmochowski, Czesław Machelski, Stanisław Rozin, Maciej Sawicki (przewodniczący), Beata Stankiewicz (sekretarz) oraz Jadwiga Wrzesińska. Tak dobrany skład Komisji Wnioskowej świadczył o właściwym połączeniu grona wybitnych i znanych na krajowej scenie inżynierów-projektantów, wykonawców i przedstawicieli administracji, a także osób reprezentujących krajowe ośrodki naukowe.

W trakcie uroczystej sesji wręczono nagrodę studentowi V roku WB Grzegorzowi Kubikowi – zwycięzcy konkursu na logo Zakładu Konstrukcji Mostowych.

Zakres tematyczny sympozjum obejmował zarówno mosty i wiadukty, jak i estakady wykonane ze stali, żelbetu, bądź drewna w następujących grupach zagadnień (sesjach):

- filozofia i cele badań,
- badania mostów betonowych,
- badania mostów wojskowych,
- teoria a badania w mostownictwie,
- problematyka badań mostów metalowych,

- ochrona przed hałasem oraz ekologia w mostownictwie,
- sprzęt do diagnostyki mostów – relacje z badań,
- badania i diagnostyka podpór mostowych i
- ocena bezpieczeństwa mostów na podstawie badań doświadczeń.

Zasadniczym powodem takiej liczby sesji był wzgląd na szeroki zakres tematyczny spotkania oraz na znaczną liczbę zgłoszonych referatów i komunikatów. Idea referatów generalnych przedstawianych przez najwybitniejszych przedstawicieli wymienionych dziedzin nauki w kraju, miała podłoże również szkoleniowe, a więc bardziej ogólne. Wszystkie referaty zostały poddane wcześniejszym recenzjom, przed ich publikacją w materiałach sympozjum, a ich wybiórcza prezentacja opierała się bardziej na dzieleniu się uwagami i spostrzeżeniami wraz z merytoryczną konsultacją dotyczącą istotnych przedmiotowych kwestii.

W sesji II, prof. M. Rybak przedstawił wprowadzający referat generalny *O pożytkach z doświadczeń i badań na konstrukcjach mostowych*. Autor przedstawił w nim, z punktu widzenia własnych doświadczeń, różne aspekty badań prześel mostów na tle historycznym, które poparł wieloma interesującymi przykładami. Referat ten wzbudził wyjątkowe zainteresowanie oraz obszerną dyskusję wśród uczestników.

Z pewnością duże znaczenie miało omówienie przez prof. A. Jarominiaka bolączek związanych z diagnostyką i badaniami podpór mostowych w sesji IX. W swym referacie autor zawarł kompendium wiedzy odnośnie współczesnych metod badawczych – nawet tych, nie stosowanych jeszcze w kraju – niezwykle pomocnych w lokalizacji i kumulacji wszelkich uszkodzeń fundamentów i podpór mostowych.

Nie sposób też pominąć innych sesji, jak sesja IV, poświęcona badaniom mostów wojskowych (stosowanych coraz częściej w sytuacjach awaryjnych czy wykorzystanych w okresach powodzi w latach 1997 i 1998), czy dotyczącej teorii konstrukcji w diagnostyce mostów (sesja V). Była z nią ściśle związana sesja VIII, „weryfikująca” teorię, a obejmująca całość metodologii badań tych specyficznych konstrukcji, tj. aparaturę badawczą.

Odrębną, aczkolwiek na swój sposób zintegrowaną grupę stanowiły dwie sesje (III i VI) dotyczące badań konstrukcji

Uroczyste przecięcie wstęgi przez dziekana T. Chmielewskiego otwierające reminiscencje z wrocławskiej wystawy konkursowej

Występ Alicji Majewskiej z akompaniamentem Włodzimierza Korcza

mostów betonowych i stalowych, przy czym problemy oceny bezpieczeństwa diagnozowanych mostów oraz ekologii z nimi związanej nie można było przecenić – poświęcono tym zagadnieniom kolejne dwie odrębne sesje (VII i X).

W trakcie sympozjum, postulowano m.in. o zwiększanie nośności projektowanych i remontowanych mostów, o badania w zakresach statycznym i dynamicznym (traktując je na równej płaszczyźnie), zakładanie osnowy geodezyjnej (repery głębinowe) na obiektach stanowiących nowe inwestycje, czy zwiększenie kontroli nad rzeczywistym rejestrowaniem i określaniem nacisków i ciężarów osi, bądź kół pojazdów, a także uwzględnianie losowego charakteru obciążeń czy znacznego przyrostu jednostkowego ciężaru poruszających się obecnie po mostach pojazdów, itp. Wydaje się też, że do jednych z najważniejszych prac badawczych oczekiwanych przez administrację państwową należy zagadnienie opracowania zaleceń konstrukcyjnych prowadzących do zmniejszenia defektywności, a tym samym do zminimalizowania przeciążeń poszczególnych elementów w nowo projektowanych mostach z tytułu ich ukształtowania.

W podsumowaniach i dyskusjach kulturalowych niejednokrotnie podkreślano bardzo obszerny zakres tematyczny sympozjum, który inspiruje „przenikanie się” doświadczeń i nowości technologicznych, stymulując ich nowe zastosowania, a mających na celu zapewnienie obiektom mostowym należytej im diagnostyki i badań odbiorczych. Uczestnicy wysoko ocenili organizację sympozjum, tym bardziej, że impreza ta została zainicjowana przez nowy zespół już po rocznej działalności w Politechnice Opolskiej. Trafnie mógłby oddać to cytat przewodniczącego Komisji Wnioskowej, pana M. Sawickiego: „...dla 'nowego' miasta i ośrodka na mapie życia środowiska mostowców, doskonałym był pomysł organizacji tego spotkania, który trafił w 'niszę' aktualnych potrzeb rynkowych tak na polu nauki, jak i myśli inżynierskiej...”.

Podczas sympozjum miało miejsce wiele imprez towarzyszących, jak choćby wycieczka na zabytkowy stalowy most wiszący położony na terenie huty „Mała Panew” w Ozimku, czy reminiscencje z wystawy „Konkurs na projekty koncepcyjne kładek w obrębie obszaru Ostrów Tumski–Wyspy–Ogród Botaniczny we Wrocławiu”, w którym Politechnika Opolska odniosła znaczący sukces. Wśród wielu innych organizowa-

Prof. M. Rybak w trakcie sesji V poświęconej teorii w badaniach mostów

nych spotkań należy też zaliczyć zwiedzanie starówki Opola, występ A. Majewskiej z akompaniamentem W. Korcza, a także wieczór przy ognisku, które – jak sądzić należy – umożliwiły większą integrację środowiska mostowego. Odbyły się również: wystawa techniczna około 30 firm związanych z inżynierią mostową, prezentacja filmów propagujących nowoczesne technologie, czy wykłady towarzyszące.

Sympozjum zgromadziło ponad 180 uczestników z różnych ośrodków naukowych (uczelnie, instytuty resortowe), biur projektów branży mostowej oraz przedstawiciele jednostek administracyjnych bezpośrednio związanych z infrastrukturą mostową, drogową i kolejową w Polsce. Ogółem wygłoszono osiem referatów generalnych (wykaz tytułów i autorów przytoczono poniżej) podanych obejmujących różne zagadnienia, a także 29 referatów indywidualnych, problemowych, które opublikowano w księdze sympozjum. Spotkanie to mogło się odbyć dzięki wydatnej pomocy finansowej około 30 państwowych i prywatnych sponsorów, za co składamy im jeszcze raz w tym miejscu podziękowania.

Materiały konferencyjne są jeszcze do nabycia u organizatorów sympozjum, natomiast w chwili obecnej przygotowywane są materiały pokonferencyjne, zawierające m.in. referaty spóźnione oraz referaty zamówione i podsumowujące obrady, a także szczegółowe zalecenia z obrad Komisji Wnioskowej.

Szczegółowe wnioski – być może mniej liczne, jednak bardzo istotne – płynące z sympozjum, podane jeszcze w trakcie trwania obrad przez Komisję, za pracę której chcemy podziękować, są cennym uzupełnieniem tego spotkania i z pewnością wpłyną na jakość przyszłych prac w dyskusowanych dziedzinach. Ufamy, że przyczynią się one też do podwyższenia jakości naszych starań związanych z „lepszym traktowaniem” obiektów mostowych.

Wydane materiały sympozyjne, opracowane przez ponad 60 autorów, będą inspiracją do dalszych dyskusji w poszczególnych ośrodkach naukowych, gremiach wykonawców oraz sfery administracji, a przede wszystkim – za postulatem Komisji Wnioskowej oraz Komitetu Naukowego – przyczynią się do zorganizowania następnego – II sympozjum. Wyhodując naprzeciwko potrzebom, organizatorzy planują zorganizowanie kolejnego takiego spotkania w kwietniu 2003 roku.

Referaty zamówione

- O pozytkach z doświadczeń i badań na konstrukcjach mostowych – prof. Mieczysław Rybak (IBDiM Warszawa),
- Wpływ powstawania i rozwoju rys na trwałość i bezpieczeństwo mostów betonowych – prof. Stanisław Syguła, Politechnika Częstochowska,
- Badania wojskowego sprzętu mostowego ze względu na bezpieczeństwo – płk. dr hab. Janusz Szelka (Wyższa Szkoła Oficerska we Wrocławiu),
- Podstawy teoretyczne i wyniki badań konstrukcji obiektów mostowych – prof. Jerzy Weseli, Politechnika Śląska,
- Zagadnienia dotyczące badań i diagnostyki mostów stalowych – prof. Henryk Czudek, Politechnika Warszawska,
- Zastosowanie ekranów akustycznych na mostach – mgr inż. M. Grzelski, Ekobel, Spółka z o.o., Poznań,
- Sprzęt badawczy i pomiarowy do badań laboratoryjnych i badań *in situ* – prof. Władysław Łakota, Politechnika Rzeszowska,
- Badania podpór obiektów mostowych – prof. Andrzej Jarominiak, Politechnika Rzeszowska,
- Nośność graniczna pochyłych galerii powłokowych – prof. Janusz Murzewski, Politechnika Krakowska.

*dr hab. inż. Zbigniew Mańko, prof. PO
mgr inż. Przemysław Jakiel*

Wydział Elektrotechniki i Automatyki

■ Na zaproszenie rektora Politechniki Wrocławskiej prof. **Andrzeja Mulaka** dziekan Wydziału Elektrotechniki i Automatyki – prof. **Ryszard Rojek** – 5 października br. uczestniczył w inauguracji roku akademickiego 2001/2002. Uroczystość uświetniona została nadaniem tytułu doktora honoris causa prof. **Andrzejowi Wiszniewskiemu** – ministrowi nauki i przewodniczącemu Komitetu Badań Naukowych.

■ W dniach 3–6 września przebywali z wizytą na WEiA prof. **Tadayosi Furuya** (Japonia) i **Gustavo H.C. Oliveira** (Brazylia). Obaj profesorowie wygłosili w Katedrze Automatyki, Elektroniki i Informatyki w dniu 4 września referaty, które cieszyły się dużym zainteresowaniem. Pobyt prof. G. Olive-

Na zdjęciu od lewej: prof. R. Rojek, prof. K. Latawiec, prof. G. Oliveira, prof. J. Skubis, prof. T. Furuya, prof. J. Kędzia, prof. P. Wach

ira był kontynuacją współpracy, która zaowocowała przygotowaniami wspólnego projektu badawczego (informacja na ten temat WU Nr1/97). W spotkaniu uczestniczył JM Rektor Politechniki Opolskiej – prof. **P. Wach** i prorektor ds. nauki – prof. **J. Skubis**.

■ W dniu 1 października br. w z wizytą na WEiA przybyli goście z Uniwersytetu Technicznego w Ostrawie, dziekan Wydziału Elektrotechniki i Informatyki – prof. **Karel Chmelik** i prodziekan ds. nauki i współpracy z zagranicą – prof. **Pavel Santarius**. Uczestniczyli oni m.in. w inauguracji roku akademickiego 2001/2002 w Politechnice Opolskiej.

■ Student V roku studiów dziennych kierunku *elektrotechnika* **Jacek Maciejewski** uzyskał stypendium im. Prof. Oswalda Matei, ufundowane przez Towarzystwo Przyjaciół Politechniki Opolskiej. Gratulujemy

■ 11 października 2001 r. na WEiA odbyło się seminarium, na którym prof. dr ing. **Uwe Zimmermann** z Fachhochschule Trier (Niemcy) wygłosił referat *Controlling of high power diesel motors*. WEiA zamierza podjąć współpracę z Fachhochschule Trier w ramach programu Erasmus/Socrates.

■ Dr **Rafał Wróbel**, adiunkt w Katedrze Automatyki i Diagnostyki Układów Elektromechanicznych uhonorowany został nagrodą Ministra Edukacji Narodowej za wyróżnioną pracę doktorską oraz cyklu publikacji z nią związanych. Gratulujemy.

■ W Katedrze Elektrowni i Systemów Pomiarowych można obejrzeć gablotkę pod hasłem: ... *Czterdzieści lat minęło i jeden dzień, Czterdzieści lat i jeszcze jeden dzień...*

Można z niej się dowiedzieć m.in., iż czterdzieści lat pracy naukowo-dydaktycznej mają za sobą: prof. **Zdzisław Kabza** i prof. **Gerhard Bartodziej**. Czterdziesta rocznica urodzin minęła: prof. **Januszowi Mrocze**, dr. **Bernardowi Wilnerowi**, dr. **Sławomirowi Zatorowi**, dr. **Henrykowi Majchrzakowi**, mgr. **Lesławowi Kwiatkowskiemu**. Jubilatów życzymy dalszych owocnych lat pracy i wszelkiej życiowej pomyślności.

■ Pracownicy Katedry Elektroenergetyki w dniach 17–19.09.br. uczestniczyli w Międzynarodowej Konferencji nt.

Więści z wydziałów

Postępy w technologii, badaniu i stosowaniu materiałów dielektrycznych. Referaty wygłosili prof. **Józef Kędzia** i dr **Stefan Wolny**: *Repetition and reproduction results of measurements electrostatic current of sulation oil two spinning-disk system* oraz dr **Tomasz Boczar**: *Acoustic emission of multi-point partial discharges*.

■ Podczas XXXIII Międzyuczelnianej Konferencji Metrologów – MKM'2001 – w Łodzi w dniach 10–13.09 prof. **Zdzisław Kabza** i mgr **Paweł Frącz** zaprezentowali referat *Stanowisko dydaktyczne do badania anomometrów ciśnieniowych*.

J. Ukarma

■ W dniach 9–15 września br. grupa pracowników WEiA: dziekan prof. **R. Rojek**, prodziekan ds. studenckich prof. **K. Macek-Kamińska**, prof. **J. Hickiewicz**, dr **R. Beniak**, dr **J. Krych** przebywała na wycieczce *Rzut na kresy* na Ukrainie. Wycieczka zorganizowana była przez SEP Oddział przy Elektrowni Opole i Oddział przy Politechnice Opolskiej. W czasie wycieczki zwiedzano m.in. miejscowości: Żółkiew, Lwów, Stanisławów, Kołomyja, Jaremcza i Drohobycz. Szczególnie interesujący był pobyt we Lwowie, gdzie oprócz zwiedzania miasta odbyło się spotkanie na terenie Politechniki Lwowskiej z dziekanami wydziałów, które prowadzą kierunki studiów podobne do prowadzonych na WEiA w Politechnice Opolskiej. W spotkaniu ze strony gospodarzy uczestniczyli dziekani Wydziałów: Elektrotechnicznego – prof. M.J. Skulski; Elektroenergetycznego – doc. G.M. Łysiak; Automatyki – prof. W.B. Dukielewicz; Techniki Komputerowej – prof. M.W. Łubar, a ze strony polskiej: dziekan WEiA – prof. R. Rojek, prodziekan ds. studenckich – prof. K. Macek-Kamińska, prof. J. Hickiewicz, dr J. Krych, dr R. Beniak oraz przedstawiciele Elektrowni Opole S.A.: z-ca dyrektora ds. technicznych – dr H. Majchrzak i dr Z. Ławrowski oraz dr Z. Janson z Energopomiaru Gliwice. W czasie spotkania dziekani zaprezentowali swoje wydziały zwracając uwagę na działalność naukowo-badawczą, dydaktyczną oraz współpracę z zagranicą. Rozważono zakres zagadnień, w obrębie których WEiA mógłby podjąć współpracę z odpowiednimi wydziałami

Od lewej dziekan Wydziału Automatyki Pol. Lwowskiej – prof. W.B. Dukielewicz, dziekan WEiA Pol. Opolskiej – prof. R. Rojek, dziekan Wydziału Techniki Komputerowej Pol. Lwowskiej – prof. M.W. Łubar

mi Politechniki Lwowskiej. Dziekan prof. R. Rojek przedstawił gospodarzom projekt umowy o współpracy, który po dyskusji będzie przedstawiony do akceptacji władzom rektorskim Politechniki Lwowskiej i Opolskiej.

opracował: Dziekan WEiA, prof. R. Rojek

■ Prof. Jerzy Skubis, kierownik Katedry Elektroenergetyki jest recenzentem dwóch kolejnych rozpraw doktorskich, których obrony odbyły się w ubiegłym miesiącu. 21 września na Politechnice Łódzkiej na Wydziale Elektrotechniki i Elektroniki uczestniczył w obronie mgr. inż. **Tomasza Piotrowskiego**, a 28. na Wydziale Elektrycznym Politechniki Poznańskiej bronił rozprawy mgr inż. **Hubert Morańda**.

Wydział Mechaniczny

■ W dniach 14 i 15 maja na Politechnice Rzeszowskiej odbyło VIII posiedzenie Dziekanów Wydziałów Mechanicznych. W spotkaniu, w którym wzięło udział 54 przedstawiciele kilkunastu polskich uczelni, wzięli udział: prof. **Stanisław Król** – dziekan Wydziału Mechanicznego oraz prof. **Roman Ulbrich** – prodziekan ds. studenckich.

Dyskutowano nad minimami programowymi na studiach inżynierskich, akredytacją kierunków studiów oraz funkcjonowaniem systemu ECTS.

Najważniejsze postulaty Konferencji Dziekanów to:

- zawarcie porozumienia w sprawie odbywania części studiów w ramach elastycznego trójstopniowego systemu studiów europejskich
- aktywne włączenie się w system akredytacji
- wystąpienie do MEN w sprawie minimum programowego dla inżynierskich studiów na kierunku *mechanika i budowa maszyn*
- wystąpienie do MEN w sprawie finansowania praktyk zawodowych
- wystąpienie do KBN w sprawie koordynacji projektów zamawianych o charakterze interdyscyplinarnym w zespołach od T07 do T12
- uwzględnienie wysokiej kosztowności studiów specjalistycznych do których zalicza się kierunek *mechanika i budowa maszyn*.

■ W dniach od 12 do 24 listopada już po raz drugi grupa studentów Wydziału Mechanicznego wyjedzie do Niemiec

na 2-tygodniową wycieczkę edukacyjną. Jest to wynik wsparcia partnerów ze strony niemieckiej oraz pozytywne rozpatrzonego wniosku o dofinansowanie wycieczki przez DAAD. Tym razem tematem przewodnim będzie: odnawialne źródła energii szansą na zrównoważony rozwój. Dwa zaprzyjaźnione ośrodki: uniwersytet w Hanowerze oraz grupa przedsiębiorstw z Berlina, uczestnicząca w tegorocznym Forum Dyskusyjnym, będą gościć grupę 15 studentów pod opieką prof. R. Ulbricha.

■ Wydział Mechaniczny został zasilony dodatkowymi środkami na badania naukowe i współpracę naukową. Prof. **W. Kotowski** i prof. R. Ulbrich biorą udział w dwóch projektach międzynarodowych, które uzyskały finansowanie ze środków Unii Europejskiej. Obok uzyskanych środków po około 35 000 Euro otrzymają oni jeszcze po ponad 20 000 Euro ze środków KBN, jako obligatoryjne dofinansowanie dla projektów europejskich.

■ Prof. R. Ulbrich został powołany latem tego roku na stanowisko prezesa Regionalnej Agencji Poszanowania Energii spółka z o.o. w Opolu. Kadencja trwa 2 lata. Będzie to okazja do praktycznego wykorzystania wiedzy w edukacji społeczeństwa, propagowania idei oszczędzania energii oraz wdrażania technologii energooszczędnych.

■ W ramach współpracy między Sewastopskim Państwowym Uniwersytetem Technicznym i Politechniką Opolską w dniach 10–14 września br. w Sewastopolu odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Techniczna *Nowoczesne technologie w budowie maszyn, przyrządów i transporcie*, z udziałem pracowników naukowych Katedry Technologii Maszyn i Automatykacji Produkcji.

W skład komitetu organizacyjnego konferencji weszli m.in. prof. dr hab. inż. **W. Grzesik**, dr hab. inż. **S. Król** – prof. PO oraz prof. dr hab. inż. **W. A. Taranenko**. Wygłoszono referaty nt.:

- *Adaptive predictive control of force process in machining* – autorzy W. A. Taranenko, G. Czachor,
- *Modelowanie dynamicznych charakterystyk procesa toczenia nieżestkich wałów* – autorzy A.M. Abakumow, W.A. Taranenko, G.W. Taranenko.

■ W maju (14–17) br., również w Sewastopolu odbyła się Międzynarodowa Studencka Konferencja Naukowo – Techniczna, na której wybrano najlepsze referaty i opublikowano je w materiałach wrześniowej konferencji *Nowoczesne technologie w budowie maszyn, przyrządów i transporcie*:

- **Bartoszuk M., Ożóg S.**: *Modelowanie termicznych i trybologicznych oddziaływań powłok*,
- **Brol S., Owczarek D.**: *Prognozowanie wybranych parametrów chropowatości powierzchni po toczeniu wykańczającym*,
- **Brol S., Gajek M.**: *Badanie własności fraktalnych struktury geometrycznej powierzchni po toczeniu*.

■ W pracach komitetu organizacyjnego VIII Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Technicznej *Maszynostrojenije i tiechnosfera na rubieżu XXI wieka*, w Sewastopolu, uczestni-

czył prof. W.A. Taranenko, oraz wygłosił referat współautorski z mgr. inż. G. Czachorem, pt.: *Adaptacyjne sterowanie obróbką skrawaniem jako obiektem o zmiennych parametrach*. Na konferencji tej dr inż. **E. Kwiatkowska** przedstawiła referat nt.: *Zastosowanie modeli porównawczych do prognozowania skrawalności*.

■ Dnia 26 września br., podczas VI Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Technicznej *Dynamika systemów technologicznych*, w Rostowie nad Donem, organizowanej pod patronatem Rosyjskiej Akademii Nauk i Ministerstwa Edukacji Rosji, prof. W.A. Taranenko przedstawił referat współautorski z mgr inż. S. Brolem pt.: *Algoritmizacja processa awtomatizirowannoj tokarnoj obrabotki*.

■ W Bratysławie w dniach 11–12 września br. odbyła się 7. Międzynarodowa Konferencja TECHNOLOGY 2001, w której udział wzięli prof. W.A. Taranenko i dr inż. E. Kwiatkowska przedstawiając opracowanie nt.: *Modelowanie operacji technologicznych procesów obrabotki detali typu VAL*, natomiast w Łucku na V Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Metodycznej *Integracja edukacji wiedzy w produkcji*, która odbywała się w dniach 26–29 września br. przedstawiono następujące referaty pracowników Wydziału Mechanicznego:

- Taranenko W.A., Wołkow S.P., Kartaszow Ł.E.: *Wykorzystanie języka AUTOLISP w nowoczesnych środkach projektowania automatyzowanego*,
- Taranenko W.A., Sopin J.K.: *Nowoczesne technologie informacyjne w kształceniu inżynierów elektromechaników przy wykorzystaniu pakietu CIRCUITMAKER*.

■ W dniach 9–12 września br. pracownicy Zakładu Samochodów – dr inż. **Jerzy Jantos** oraz mgr inż. **Jarosław Mamala** uczestniczyli w 27th International Scientific Conference on Internal Combustion Engines KONES 2001 w Jastrzębiej Górze, jej organizatorami byli Instytut Lotnictwa w Warszawie oraz Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni.

J. Jantos przedstawił referat nt. *Engine torque dosage in passenger car*, natomiast J. Mamala nt. *Zdolność napędzania i emisja substancji szkodliwych samochodowego silnika ZI w stanie przejściowym*.

Podobnie jak poprzednie konferencje, tegoroczna cieszyła się dużym zainteresowaniem naukowców polskich i zagranicznych. Na konferencji przedstawiono 130 referatów. Reprezentowane były różne kraje m.in. Australia, Japonia, USA oraz wiele krajów europejskich, co potwierdza międzynarodowy charakter konferencji o dużym prestiżu.

■ W dniach 17–21.09.2001, w Polanicy Zdroju, odbyła się XVII Ogólnopolska Konferencja Inżynierii Chemicznej i Procesowej, w której uczestniczyli pracownicy Katedry Inżynierii Procesowej: profesorowie **Leon Troniewski** i **Stanisław Witczak** oraz adiunkci **Gabriel Filipczak** i **Jerzy Hapanowicz**. Przedstawili oni 4 prace związane z własną działalnością naukową, które zostały opublikowane w recenzowanym czasopiśmie PAN. W toku konferencji prof. L. Troniewski prowadził obrady plenarne oraz przewodniczył dyskusji panelowej nt.: *Hydrodynamika układów wielofazowych*.

■ Natomiast w dniach 3–6 września pracownicy prof. Leon Troniewski, prof. Stanisław Witczak, dr inż. Gabriel Filipczak uczestniczyli także w XI Sympozjum Wymiany Ciepła i Masy (Szczyrk 2001), gdzie zaprezentowali wybrane prace dotyczące tematyki sympozjum, natomiast L. Troniewski przewodniczył obradom w wybranych sekcjach.

■ W dniach 4–7.10.2001, w Stawiskach, k. Kościerzyny, odbyły się Warsztaty Podsekcji Przepływów Wielofazowych Komitetu Mechaniki PAN nt.: *Modelowanie przepływów wielofazowych w układach termochemicznych*, z udziałem prof. Stanisława Witczaka, dr. Gabriela Filipczaka oraz dr. Jerzego Hapanowicza.

■ W dniach od 10 do 14 września br. w Krynicy odbyła się X Jubileuszowa Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Postęp w inżynierii żywności*, w której wzięli udział pracownicy naukowi Katedry Urządzeń dla Przemysłu Spożywczego i Ochrony Środowiska, wygłaszając referaty:

- *Wpływ parametrów geometrycznych miesadła na proces mieszania materiałów ziarnistych* – prof. **Janusz Boss**, dr inż. **M. Węgrzyn**.
- *Zastosowanie analizy obrazu jako metody oceny jakości mieszaniny ziarnistej podczas mieszania systemem funnel-flow* – prof. dr hab. inż. J. Boss, mgr inż. **M. Krótkiewicz**, dr inż. M. Węgrzyn.

■ W dniach 11–13 września br. mgr **Robert Bański** pracownik naukowy Katedry Materiałoznawstwa i Technologii Bezwiórowych uczestniczył w międzynarodowej konferencji *Schweißen und Schneiden* organizowanej przez DVS-Deutscher Verband für Schweißen.

■ W bieżącym roku (21–22 września), jedna z najbardziej liczących się w świecie konferencji odlewniczych *Technical Forum New Materials in Casting Engineering*, odbywała się w Polsce (Warszawa). Jej organizatorem była World Foundrymen Organization (WFO). Komitetowi organizacyjnemu w składzie: **Robert Bański**, **Marianna Drzyzga**, **Aleksandra Żurawska**, przewodniczył prof. **Józef S. Suchy**.

■ W ostatnich miesiącach br. ukazała się *Złota Księga Nauki Polskiej 2000 – Naukowcy przełomu wieków* wydana przez wydawnictwo HELION. Publikacja ta ma być w swym zamyśle formą uhonorowania wielkich polskich uczonych przełomu XX i XXI wieku.

Złota Księga Nauki Polskiej 2000 jest prezentacją naukowej elity Polski, osób których działalność wniosła poważny wkład w rozwój Polski i świata. Znalazły się w niej informacje o działalności naukowej blisko trzech tysięcy uczonych legitymujących się największymi dokonaniem na polu nauki i techniki, którzy uzyskali rekomendację uznanych autorytetów świata nauki. Wśród tych osób znalazły się m.in. nazwiska profesorów Politechniki Opolskiej: **Włodzimierza Kotowskiego** (WM), **Ewalda Machy** (WM), **Leona Troniewskiego** (WM), **Józefa S. Suchego** (WM), **Zdzisława J. Kabzy** (WEiA), **Jerzego Z. Skubisa** (WEiA), **Jana A. Kubika** (WB), **Romana Jankowiaka** (WB), **Bronisława E. Weryńskiego** (WB). Gratulujemy!

■ Z dniem 1 października 2001 r. powierzono dr. inż. **Norbertowi Szmolke** funkcję pełnomocnika dziekana Wydziału Mechanicznego ds. studiów doktoranckich.

■ Doktoranci z Katedry Inżynierii Procesowej mgr inż. **Barbara Pendyk**, mgr inż. **Małgorzata Zakrzewska**, mgr inż. **Roman Dyga**, odbyli 3-miesięczny staż naukowy na Uniwersytecie w Hanowerze (Institut für Verfahrenstechnik).

■ W lipcu (18–22 br.) w Pokrzywej odbyła się kolejna, VII Letnia Szkoła Mechaniki Pękania (LSMP). Inicjatorami Letnich Szkół Mechaniki Pękania (LSMP) są prof. **V.V. Panasiuk** z Ukraińskiej Akademii Nauk we Lwowie, prof. **W. Kasprzak** z Politechniki Wrocławskiej oraz prof. **S. Sähn** z Uniwersytetu Technicznego w Dreźnie.

Podobnie jak w poprzednich latach wykładawcami LSMP byli wybitni naukowcy z różnych krajów Europy, a słuchaczami – pracownicy naukowo-dydaktyczni wyższych uczelni, studenci studiów doktoranckich, pracownicy instytutów naukowych i przedstawiciele przemysłu. Łącznie wzięły w niej udział 52 osoby z 11 krajów (Węgier, Niemiec, Polski, Słowacji, Ukrainy, Anglii, Stanów Zjednoczonych, Czech, Włoch i Bułgarii). Ze względu na międzynarodowy charakter szkoły obowiązującym językiem wykładowym był język angielski. Wygłoszone wykłady były poświęcone przede wszystkim najnowszym osiągnięciom w dziedzinie badań nad zniszczeniem materiałów i konstrukcji pod wpływem statycznych i zmiennych w czasie obciążeń. Oprócz 24 lekcji w języku angielskim odbyła się sesja dodatkowa w języku polskim na temat zmęczenia kompozytów używanych w energetyce na izolatory wysokiego napięcia. Oto spis lekcji wygłoszonych podczas tegorocznej Letniej Szkoły.

1. **H. M. Nykyforchyn**, *Effect of Hydrogen Degradation of Structural Steels on the Fatigue Crack Growth*
2. **V.V. Panasyuk, I.M. Dmytrakh**, *Corrosion Fatigue Crack Growth Emanating from Notches: Electrochemistry and Mechanical Aspects*
3. **J. Pokluda**, *Tortuous Cracks under Remote Mode I: The Statistical LEFM Approach*
4. **J. Polák**, *The Growth of Short Cracks and Life Prediction*
5. **A. Buczyński**, *The Energy Approach for Prediction of the Behaviour of the Notched Specimens and Components*
6. **T. Łagoda, E. Macha**, *Energy Approach to Fatigue Life Estimation under Combined Tension with Torsion*
7. **K. Vesselinov**, *Inelastic Properties of Materials, Energy Dissipation and Fatigue Life Estimation under Uniaxial and Multiaxial Stress*
8. **J. Čačko**, *Computer Modelling of Operating Processes for Both Simulation and Experimental Investigation of Fracture Problems*
9. **J. Okrajni**, *Fatigue of High Temperature Components*
10. **D. Kocańda, S. Kocańda, H. Tomaszek**, *Experimental Analysis and Modelling of Short and Long Fatigue Crack Growth in a Titanium Alloy Notched Member*
11. **J. Čačko**, *Evaluation of a Fatigue Cumulative Damage in Service Life Prediction*

12. **K.L. Molski**, *A Crack Between Two Dissimilar Media*
13. **A. Buczyński**, *Computer Visualisation of the Material Stress-Strain Behaviour After Mróz Model and Typical Effects*
14. **S. Kłysz**, *Peculiarities of Fatigue Crack Growth and Modifications of the Wheeler Retardation Model*
15. **L. Tóth**, *Crack Propagation Sensitivity of Engineering Structures*
16. **G.R. Bradley, M.N. James**, *Fatigue Performance and Life Prediction for Single and Double Pass FSW in 5383 Aluminium Alloy*
17. **L. Várkoly**, *Fatigue Crack Tip Closure Concept (Historical Review, Methods and Equipments for Experimental Observation, Methods of Computer Modeling)*
18. **H. Nowack, C. Baum, T. Kordisch**, *Further Development of the LCF-Based High Temperature Crack Initiation Life Prediction Methods (SRP Method, Frequency Separation Method) to Predict the Behaviour of the Recent Titanium Alloy Ti 834*
19. **L. Tóth**, *Fatigue Crack Growth Laws and their Material Parameters*
20. **M.N. Pacey, E.A. Patterson, M.N. James**, *A Photoelastic Technique for Characterising Fatigue Crack Closure and the Effective Stress Intensity Factor*
21. **M.S. Kumosa**, *Fracture Analysis of Composite High Voltage Insulators*
22. **M.S. Kumosa**, *Shear Dominated Failure Mechanisms in High Temperature Polymer Matrix*
23. **A. Carpinteri, A. Landini, A. Spagnoli**, *Theoretical Interpolation of Size Effect in Fatigue*
24. **A. Carpinteri, A. Spagnoli, S. Vantadori**, *Critical Plane Approach for Multiaxial Fatigue of Metals*
25. **M.S. Kumosa**, (dodatkowa sesja w języku polskim)
  - Residual Stress Analysis of Polymer Matrix Composites
  - Stress Corrosion Cracking in Unidirectional Glass/Polymer Composites
  - Evaluation of Elastic Properties and Stress Distributions in Woven Graphite/Polymer Composites
  - Examples of Analytical and Numerical Analyses of Composite Structures and Adhesively Bonded Composite Systems

Większość lekcji wygłoszonych podczas trwania szkoły została wydrukowana w zeszycie naukowym Politechniki Opolskiej z cyklu *Mechanika* (nr 269/2001, z. 67). Aby urozmaicić uczestnikom naukę i pobyt w ośrodku zorganizowano wycieczkę naukową do elektrowni pompowo-szczytowej w Czechach. Zapoznano się tam z konstrukcją i zasadą działania tego typu obiektu. Dyskutowano nad przyczynami typowych uszkodzeń występujących w elektrowniach wodnych.

Postanowiono, że następna VIII LSMP odbędzie się za dwa lata. Jej organizatorem będzie prof. **L. Varkoly** ze Słowacji. VII LSMP była sponsorowana przez Oddział Opolski Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej oraz przez Komisję Europejską w ramach programu pilotażowego Leonardo da Vinci realizowanego przez Katedrę Mechaniki i Podstaw Konstrukcji Maszyn.

W skład Komitetu Naukowego weszli: Prof. W. Kasprzak (Poland), Prof. E. Macha (Poland), Prof. S. Sähn (Germany), Dr I.R. McColl (United Kingdom), Prof. O.YE. Andreykiv (Ukraine), Dr K. Molski (Poland), Dr R. Brooks (United Kingdom), Prof. H. Nowack (Germany), Dr A. Buczyński (Poland), Prof. H.M. Nykyforchyn (Ukraine), Prof. J. Čačko (Slovakia), Prof. J. Okrajni (Poland), Prof. A. Carpinteri (Italy), Prof. V.V. Panasyuk (Ukraine), Prof. I.M. Dmytrakh (Ukraine), Prof. J. Pokluda (Czech Republic), Prof. M.N James (United Kingdom), Prof. J. Polák (Czech Republic), Dr S. Kłysz (Poland), Prof. N. Ranganathan (France), Prof. D. Kocańda (Poland), Prof. J.L Robert (France), Prof. S. Kocańda (Poland), Dr. D. Tchankov (Bulgaria), Prof. M.S. Kumosa (USA), Prof. L. Tóth (Hungary), Dr T. Łagoda (Poland), Prof. L. Várkoly (Slovakia).

Komitet Organizacyjny VII LSMP tworzyli: prof. **E. Macha** – przewodniczący, mgr **A. Niesłony** – sekretarz, mgr **R. Bryś**, inż. **B. Chrobak**, mgr **T. Filarowska**, **M. Filipek**, mgr **E. Helleńska**, mgr **A. Karolczuk**, mgr **G. Kończal**, dr **T. Łagoda**, mgr **Z. Marciniak**.

■ 8 października gościem Wydziału Mechanicznego był prof. **U. Zimmermann**, dziekan Wydziału Mechanicznego Fachhochschule w Trier. Gościa szczególnie zainteresowało laboratorium silników spalinowych w Zakładzie Samochodów oraz praca symulatora obciążenia drogowego silnika. Od października br. **Piotr Zyla** student specjalności: *samochody i ciągniki* w ramach programu Socrates/Erasmus przebywa w tej zaprzyjaźnionej Uczelni. W obecności profesora **W. Siłki** oraz dr. inż. **Wacława Hepnera** i dr inż. **Jerzego Jantosa** omówiono możliwości współpracy naukowej i wymiany studentów pomiędzy wydziałami.

■ W dniach 6-9 listopada profesor **R. Ulbrich** przebywać będzie w Wupertalu na spotkaniu robocze grupy przygotowującej projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej.

■ Na posiedzeniu Rady Wydziału Mechanicznego w dniu 24 września w związku z przejściem na emeryturę, pożegnano dr. inż. **Henryka Kulisza** bardzo zasłużonego pracownika dydaktycznego naszej Uczelni, w przeszłości prodziekana ds. studenckich.

■ Trwają już przygotowania do IV Forum Dyskusyjnego *Innowacyjność i transfer technologii*. Tym razem w początkowym stadium organizacji biorą udział Opolski Park Technologiczny oraz Regionalna Agencja Poszanowania Energii w Opolu. Zapraszamy chętnych o zgłaszanie pomysłów do profesora **Romana Ulbricha** – komisarza Forum.

■ W dniu 28 września powitano uroczystie studentów pierwszego roku kierunków *mechanika i budowa maszyn* oraz *inżynieria środowiska*. Tym razem dopisali chętni do studiowania *mechanika i budowa maszyn* – na studiach dziennych będzie ich ponad 140, co w porównaniu z ubiegłymi latami stanowi dość istotny wzrost. Ciągłe dużym powodzeniem cieszy się kierunek *inżynieria środowiska* – w tym roku indeksy odebrało 240 studentów pierwszego roku.

J. Dembicka

Wydział Zarządzania i Inżynierii Produkcji

■ Dziekani Wydziału Zarządzania i Inżynierii Produkcji mają zaszczyt zaprosić w dniu **23 października 2001 r. o godzinie 11.30** na uroczyste otwarcie Czytelni Wydziału Zarządzania i Inżynierii Produkcji w budynku Politechniki Opolskiej przy ul. Luboszyckiej 7 sala 204-205; a na godzinę **12.30** – na uroczyste rozdanie dyplomów absolwentom naszego Wydziału.

■ W ostatnim okresie pracownicy Wydziału Zarządzania i Inżynierii Produkcji uczestniczyli w różnego rodzaju szkoleniach. Pierwszym z nich była Letnia Szkoła z Matematyki Finansowej, która odbyła się w dniach 2–10 lipca br. w Będlewie. W obradach Szkoły udział wzięli pracownicy Zakładu Nauk Ekonomicznych: mgr **R. Śmietański** oraz mgr inż. **P. Bębenek**. Wykłady objęły elementy analizy wypukłej, analizy stochastycznej, teorii martyngałów, równań różniczkowych cząstkowych, statystyki i teorii optymalizacji, a także zastosowania tych dziedzin do zagadnień finansowych. Wykładowcami Szkoły byli m.in.: **J. Jakubowski** (Wprowadzenie do analizy stochastycznej), **K. Krzyżewski** (Analiza portfelową), **M. Rutkowski** (Modele stopy procentowej), **L. Stettner** (Wprowadzenie do wyceny instrumentów pochodnych) oraz **A. Weron** (Inżynieria finansowa).

■ W dniach 2–14 września br. odbyła się III Międzynarodowa Szkoła Letnia *European Integration and the Reform of the EU. European Security* (Integracja europejska i poszerzenie Unii Europejskiej. Bezpieczeństwo europejskie), w której

miałam okazję uczestniczyć. Organizatorem, podobnie jak w latach poprzednich, był Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego. Partnerowały mu w tym przedsięwzięciu: Kwatery Główna NATO w Brukseli, Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej w Gliwicach oraz Dom Europejski w Opolu. Patronat honorowy objęło Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce. W Szkole udział wzięli studenci, asystenci oraz członkowie organizacji reprezentujący dziewięć krajów: Austrię, Bułgarię, Czechy, Kirgizję, Mołdawię, Polskę, Rumunię, Ukrainę i Węgry. Językiem wykładowym był angielski.

W pierwszym tygodniu zajęcia Szkoły odbywały się na zamku w Otmuchowie, w drugim – z inicjatywy Głównej Kwatery NATO – zajęcia wzbogacone zostały o wyjazd do Brukseli. Poza częścią merytoryczną uczestnicy mieli okazję zwiedzić m.in.: zamek Piastów Śląskich w Brzegu, Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej w Gliwicach, Kwaterę Główną NATO (w Brukseli), Parlament Europejski (w Brukseli), SHAPE (Supreme Headquarters Allied Powers Europe) w Mons (60 km od Brukseli) oraz Misję Polską przy Unii Europejskiej (w Brukseli).

Wykłady koncentrowały się wokół następujących zagadnień: rozszerzenia Unii Europejskiej, bezpieczeństwa europejskiego, roli mniejszości w procesie integracji, roli regionów w procesie integracji oraz przemian społeczno-ekonomicznych w Europie Środkowej i Wschodniej. Wykładowcami byli m. in.: prof. **D. Simonides** (senator, Uniwersytet Opolski), pan **R. Pszczel** (Kwatera Główna NATO), profesor Instytutu Studiów Europejskich – **F. Kinsky**, prof. **R. Pia-secki** (Uniwersytet Łódzki), dr **D. Berlińska** (Instytut Śląski), pan **Thaddäus Schäpe** (Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej w Gliwicach), pracownicy NATO (**G. Brett**, **Ch. Cornu**, **P. Kovacs**, generał **K. Wiśniewski**). Odbyły się również warsztaty z negocjacji międzynarodowych, które poprowadził dyrektor Holenderskiego Instytutu Stosunków Międzynarodowych – dr **P.W. Meerts**. Naszym przewodnikiem podczas wizyty w SHAPE był major **Siemion**.

Podczas wizyty w NATO przechodząc korytarzem mieliśmy okazję spotkać sekretarza generalnego NATO – Pana **George'a Robertsona**. Spotkała nas także przygoda w windzie – 13 września „zaliczyliśmy” godzinny postój na wysokości II piętra (brakowało 50 cm). I jak tu nie wierzyć w pechową trzynastkę??? Zwłaszcza, że żadna z obecnych osób nigdy wcześniej nie miała najmniejszych problemów podczas jazdy windą!

Tegoroczna Letnia Szkoła była dla wszystkich uczestników niezapomnianym doświadczeniem. Należy zatem podkreślić troskę i wkład pracy organizatorów w przygotowanie atrakcyjnego programu Letniej Szkoły oraz zachęcić studentów Politechniki Opolskiej, zwłaszcza studentów specjalności *europejskie systemy zarządzania administracją publiczną* do wzięcia udziału w przyszłorocznej edycji.

Mirosława Szewczyk

SAMORZĄD STUDENCKI

Politechniki Opolskiej

Samorząd Studencki Politechniki Opolskiej pragnie powitać wszystkich studentów naszej uczelni w nowo rozpoczętym roku akademickim 2001/2002, a w szczególności studentów pierwszego roku. Z dniem rozpoczęcia nauki należyście już do grona żaków Politechniki Opolskiej. Okres studiów, jakże ważny i jeszcze dla Was tajemniczy niesie ze sobą wiele nowych obowiązków, ale także radości i miłych zdarzeń, które na pewno będziecie długo pamiętać. Samorząd, który jest oficjalnym ciałem reprezentującym wszystkich studentów, będzie Wam służył pomocą i radą przez cały okres studiów. Warto o tym pamiętać.

W obecnym składzie osobowym Samorząd rozpoczął właśnie drugi rok swojej kadencji. Przewodniczy mu **Karina Zawada**-studentka V roku *zarządzania i marketingu*, która dotychczasową działalnością i wynikami w nauce zasłużyła na zaszczytne wyróżnienie, jakim jest Stypendium Ministra Edukacji Narodowej. W skład samorządu wchodzi także delegaci studentów do rad wydziałowych, delegaci samorządu do Senatu PO, starostowie wydziałów i instytutów, przedstawiciele rad mieszkańców domów studenckich.

Siedziba samorządu znajduje się przy ulicy Mikołajczyka 2, pod salą w której do niedawna funkcjonował Klub Studencki „Hydrant”. Biuro czynne jest codziennie od poniedziałku do piątku, w godzinach:

Poniedziałek:	10.00–13.00
Wtorek:	12.00–14.00
Środa:	15.00–17.00
Czwartek:	10.00–12.00 13.20–15.20
Piątek:	12.00–14.00

Wszystkich studentów chcących uzyskać bliższe informacje na temat działalności samorządu lub chętnych do współpracy zapraszamy do biura w godzinach urzędowania.

Samorząd studencki w zakresie swoich uprawnień i obowiązków współuczestniczy w przyznawaniu stypendiów socjalnych, zapomóg losowych oraz miejsc w domach studenta. Zajmuje się także organizacją wszelkich imprez kulturalnych, odbywających się w czasie roku akademickiego. Imprezą, która odbędzie się w najbliższym czasie, są planowane na 25 października *Otrzęsiny*, czyli chrzest studentów pierwszego roku. *Otrzęsiny* odbędą się w klubie studenckim „Hydrant”, który został przeniesiony w miejsce byłej restauracji Ali-Baba, przy ulicy Oleskiej. W pierwszej połowie grudnia odbędą się *Zlewy*, czyli nocny maraton kabaretowy. Jest to wieczorek kulturalny odbywający się rokrocznie, na którym kilka kabaretów prezentuje swój dorobek artystyczny. Bardzo dobra zabawa na przyzwoitym poziomie, w której jednak wciąż bierze udział zbyt mało osób. Dlatego już teraz serdecznie na nią zapraszamy i liczymy na udział szerszej publiczności. Z naszej strony zapewniamy niezapomniane wrażenia. Bezapelacyjnie, największą z imprez jakich organizacji podejmuje się Samorząd jest Studencka Wiosna Kulturalna, czyli *Piastona-*

lia- tydzień, na który czekają studenci wszystkich opolskich uczelni. W czasie *Piastonaliów* odbywa się szereg konkurencji i rywalizacji sportowych, seanse kinowe, piknik na jeziorze w Turawie, oraz codzienne dyskoteki do białego rana. W roku akademickim 2002 *Piastonalia* planowane są w pierwszej połowie maja. Oprócz tych najważniejszych przedsięwzięć, Samorząd ma w zamyśle organizację mniejszych imprez okolicznościowych, takich jak koncerty, dyskoteki, spotkania dyskusyjne, seanse meczów piłki nożnej oraz wiele innych. W tym celu chcielibyśmy zagospodarować pomieszczenie po byłym „Hydrancie” i stworzyć klub studencki o swoistym klimacie, do którego wszyscy przybywaliby z ochotą. Mamy nadzieję, że władze uczelni w pozytywny sposób odniosą się do naszych planów, nie ukrywamy bowiem, że ułatwiłoby nam to w znaczny sposób działalność na rzecz wszystkich studentów Politechniki Opolskiej.

Katarzyna Siejka

Organizacja roku akademickiego

Rok akademicki 2001/2001 rozpoczyna się 1 października 2001 r. i trwa do 30 września 2002 r. Obejmuje on dwa semestry – zimowy i letni. Semestr zimowy trwa od 1 października 2001 r. do 20 lutego 2002 r. i obejmuje:

- zajęcia dydaktyczne trwające od 1 października 2001 r. do 30 stycznia 2002 r.
- ferie zimowe – od 20 grudnia 2001 r. do 2 stycznia 2002 r.
- zimową sesję egzaminacyjną trwającą od 31 stycznia 2002 r. do 13 lutego 2002 r. i od 21 do 27 lutego 2002 r.
- przerwę międzysemestralną w dniach od 14 do 20 lutego 2002 r.
- egzaminy komisyjne, które winny zakończyć się do dnia 9 marca 2002 r.

Na niektórych kierunkach studiów zaocznych zajęcia w semestrze zimowym mogą rozpocząć się 29 września 2001 r., a decyzje w tej sprawie podejmują dziekani.

Semestr letni trwa od 21 lutego do 30 września 2002 r. i obejmuje:

- zajęcia dydaktyczne trwające od 21 lutego do 12 czerwca 2002 r.
- ferie wiosenne w dniach od 28 marca do 3 kwietnia 2002 r.
- letnią sesję egzaminacyjną trwającą w dniach od 13 do 26 czerwca i od 2 do 15 września 2002 r.
- egzaminy komisyjne, które winny zakończyć się do dnia 25 września 2002 r.

Plany i rozkłady zajęć winny być ogłoszone na 7 dni przed rozpoczęciem semestru. Całość prac związanych z organizacją roku akademickiego 2001/2002 koordynuje prorektor ds. studenckich (opr. na podstawie zarządzenia nr 15/2001 Rektora Politechniki Opolskiej)

Marian Ciepaj

Czynniki kształtujące stosunki międzynarodowe (cz.II)

Może tylko dlatego wojna wciąż się powtarza, że człowiek nigdy nie zdola w pełni odczuć, co cierpią inni ludzie.

Erich Maria Remarque, „Droga powrotna”

Na całym świecie nie ma nic bardziej obłądnego, nic bardziej bezsensownego niż zabijanie ludzi, a jednak nie można czasami inaczej dowieść, czy sprawa jest słuszna, czy nie.

Howard Fast, „Droga do wolności”

Boje toczyły się o morgi ziemi miękko pociętej pługiem, o łąki świeżo skoszone, o żółte, leniwe rzeki i białe domy stojące pośród magnolii.

Margaret Mitchell, „Przeminęło z wiatrem”

W części pierwszej niniejszej analizy wskazaliśmy – bardzo ogólnie – na podstawowe okresy w dziejach stosunków politycznych i społeczno-ekonomicznych między państwami oraz na cechy dla tych okresów najbardziej charakterystyczne. W tej natomiast części odpowiemy na pytanie, jakie to czynniki wpływają bezpośrednio na charakter i zakres stosunków międzynarodowych, i jakie są konsekwencje tego wpływu na praktykę życia międzynarodowego – i to zarówno w aspekcie historycznym jak i współczesnym. Wielość, różnorodność i zmienność tych czynników sprawia, że dla potrzeb badań naukowych są one systematyzowane według rozmaitych kryteriów; każda jednak systematyzacja ma charakter umowny i zależy od przyjętego celu badań. Przykładowo, czynniki te dzielimy według kryterium: chronologicznego (historyczne, aktualne, potencjalne), przestrzennego (narodowe, ponadnarodowe), terytorialnego (lokalne, regionalne, kontynentalne, globalne); czynniki te dzielimy również na: czynniki obiektywne (klimat, obszar, zasoby naturalne, gospodarka, technika) i subiektywne (osobowościowe, religijne, ideologiczne) itd. Czynniki wszystkich grup pozostają ze sobą w ścisłej współzależności. Wskażmy najważniejsze z tych czynników.

1. Czynniki geograficzne. Na pojęcie „czynnik geograficzny” składa się położenie, ukształtowanie i zasoby naturalne terytorium danego państwa, klimat, gleby, ukształtowanie wybrzeży (jeżeli takowe są) itp. Tak w przeszłości jak i współcześnie środowisko geograficzne determinowało powstanie i wielowiekowe trwanie wielkich cywilizacji. Na przykład w dorzeczu Tygrysu i Eufratu przez 2500 lat istniało wielkie centrum kultury i życia społeczno-politycznego – Mezopotamia. Wywarła ona ogromny wpływ na dalsze dzieje świata: Sumer, Akad, Assyria, Babilonia, Persja – to państwa położone na obszarze Mezopotamii, które pozostawiły nieprzemijający ślad w kulturze ogólnoludzkiej. Podobnie, państwowość, gospodarka i kultura starożytnego Egiptu związane były z Nilem, funkcjonowaniem systemu nawodnień i uprawą użyźnionych w ten sposób gleb. Również wielkie miasta budowane były nad brzegami rzek, co niekiedy miało także swoje ujemne strony (np. powodzie zalewające miasta i ludzkie osady). Położenie nad wielkimi kanałami (np. Panama – Kanał

Panamski, Egipt –Kanał Sueski) lub cieśninami, wyspiarskie położenie (np. Anglii, Japonii) – rzutowały bezpośrednio na dzieje oraz potęgę ekonomiczną i polityczną tych państw. Istnieje nawet trwały podział państw na państwa morskie (wyspiarskie i położone na półwyspach), które w przeszłości z reguły prowadziły politykę ekspansji i kolonizacji oraz państwa kontynentalne, które znowu z reguły dążyły do maksymalizacji swojego terytorium. Ponadto rozległość lub niedostępność terytorium ma, a bardziej może miała, istotne znaczenie dla bezpieczeństwa danego państwa; obecnie bowiem przy wysokim poziomie techniki wojskowej każde terytorium i każdy punkt na tym terytorium są łatwe do osiągnięcia.

Historia myśli politycznej zna wiele przykładów tzw. determinizmu geograficznego, a więc teorii, przy pomocy których próbowano wyjaśnić wydarzenia historyczne i to zarówno w skali jednego państwa, jak też w wymiarze międzynarodowym. Istotą determinizmu geograficznego stanowi przekonanie, że środowisko geograficzne ma ogromną wartość polityczną. Już osiemnastowieczny francuski prawnik i filozof Monteskiusz w swoim dziele *O duchu praw* wyraził pogląd, że klimat wpływając bezpośrednio na temperament i sposób życia mieszkańców danego terytorium wpływa także pośrednio na ich zachowania polityczne. Z tej przyczyny ludy zamieszkałe w klimatach chłodniejszych były odważne, pracowite i wojownicze, podczas gdy ludy klimatów gorących były bardziej łekliwe, apatyczne i łatwo popadały w zależność.

Szczególny rozgłos uzyskały koncepcje determinizmu geograficznego w dziewiętnastym stuleciu, zwłaszcza w Niemczech, stając się teoretycznym uzasadnieniem terytorialnych roszczeń cesarstwa niemieckiego. I tak oto F. Ratzel dostrzegał bezpośrednią korelację między geografiami a polityką twierdząc, że silne państwa ukształtowały się przede wszystkim w strefie klimatów chłodnych, gdzie ciągła walka z surowością przyrody wyzwała w ludziach hart i odwagę, co z kolei sprzyjało dokonywaniu podbojów cudzych (niekiedy także niczych) terytoriów. Nowe terytoria dawały bogactwa obfite i różnorodne.

Angielską szkołę determinizmu geograficznego reprezentuje przede wszystkim H. Mackinder. Jego zdaniem kontynentalne położenie państwa jest czynnikiem decydującym o jego sile, czego przykładem jest Rosja, która dzięki swojemu centralnemu położeniu strategicznemu mogła utworzyć, zwłaszcza w XIX w., „przestrzeń euroazjatycką”, a także Niemcy w okresie poprzedzającym wybuch I wojny światowej. Odmienną koncepcję głosił Amerykanin A. Mahan, według którego dostęp do morza, które jest najlepszym szlakiem komunikowania się z innymi krajami, i posiadanie potęgi morskiej w decydującym stopniu określają znaczenie i wpływy państwa w świecie.

Według polskiego teoretyka prawa międzynarodowego R. Bierzanka, na gruncie determinizmu geograficznego stał także francuski pisarz polityczny W. Cousin, gdy pisał: „dajcie mi mapę jakiegoś kraju, jego ukształtowanie geograficzne, jego klimat, wody, jego produkty materialne (...) a zobowiązuje się powiedzieć wam a priori, jaki jest człowiek tego kraju, i jaką rolę odegra ten kraj w historii”.

Na szczególną uwagę zasługują koncepcje geopolityki głoszone w okresie międzywojennym w państwach faszystowskich, zwłaszcza w Niemczech. Wprowadzone przez Haushofera pojęcie „przestrzeni życiowej” (Lebensraum) był podstawową przesłanką polityki aneksji prowadzonej za pomocą

szantażu i agresji wobec państw ościennych. Lebensraum uzasadniało napaść Niemiec hitlerowskich na Polskę w 1939 r. Co więcej, w traktacie zawartym przez Niemcy, Włochy i Japonię w 1940 r. zapewnienie każdemu z tych państw niezbędnej „przestrzeni życiowej” zostało uznane za podstawowy warunek trwałego pokoju na świecie.

Doświadczenia historyczne, a zwłaszcza okres drugiej wojny światowej, dostarczają argumentów na rzecz krytycznej oceny koncepcji determinizmu geograficznego. Przede wszystkim były one przez polityków traktowane jako doktrynalne uzasadnienie ekspansji terytorialnej i morskiej dokonywanej z reguły z użyciem siły zbrojnej, jak to było zwłaszcza w ostatnich dwóch stuleciach. Należy przy tym zwrócić uwagę na fakt, że wnioski wyprowadzane z czynnika geograficznego są bardzo zróżnicowane, a niekiedy nawet ze sobą sprzeczne, co nie pozwala tego czynnika traktować jako klucza do wyjaśniania zjawisk politycznych i wielowiekowej historii narodów. Niewątpliwie jednak środowisko geograficzne odgrywa określoną rolę w życiu narodów i w stosunkach między państwami; nie można wszakże tej roli absolutyzować, musimy tu dostrzegać szerokie spektrum warunków i zależności, które tworzą kontekst dla działań w sferze polityki.

2. Czynniki ekonomiczne. Potencjał ekonomiczny państwa ma istotny wpływ nie tylko na stosunki społeczno-polityczne w nim występujące, ale także na pozycję tego państwa na arenie międzynarodowej. Z gospodarczego punktu widzenia stosunki między państwami stanowią bardzo złożony proces współpracy, wymiany dóbr i usług oraz walki i rywalizacji, posługiwania się potencjałem ekonomicznym dla osiągnięcia celów politycznych. Ujmując problem w perspektywie historycznej łatwo zauważyć, że państwa o wysokim potencjale gospodarczym, legitymujące się osiągnięciami w dziedzinie nauki i techniki, mające dobrze zorganizowany i efektywny system produkcji i dystrybucji dóbr z reguły zdobywały przewagę nad państwami o gospodarce słabo rozwiniętej, i miały istotny wpływ na bieg polityki międzynarodowej. Podstawowym elementem gospodarczych relacji między państwami jest walka o źródła surowców i rynki zbytu, o możliwość inwestowania w innym kraju i dostęp do nowych technologii. Obserwujemy także zjawisko rozszerzania się współpracy międzynarodowej o nowe dziedziny (np. telekomunikacja, informatyka, ekologia), a także o nowe obszary (np. przestrzeń kosmiczna, dna mórz i oceanów). Do zacieśnienia współpracy międzynarodowej skłania także państwa występowanie, i to na coraz większą skalę, zjawisk o charakterze stricte kryminalnym, które nie mogą być skutecznie zwalczane w ramach jednego państwa. Chodzi tu w szczególności o przemyt i handel narkotykami, zorganizowaną przestępczość, terroryzm międzynarodowy.

W ramach czynnika ekonomicznego w najszerszym tego pojęcia znaczeniu możemy wskazać na element technologiczny i ekologiczny. Zanim przyjrzymy się dokładniej tym elementom powiedzmy może ogólniej, że w dobie obecnej w związku z prawnomiędzynarodowym zakazem użycia siły zbrojnej jako narzędzia polityki zagranicznej i rozstrzygania konfliktów między państwami, państwa gospodarczo rozwinięte, a zwłaszcza grupy takich państw stosują powszechnie nowe i bardzo skuteczne narzędzie nacisku, jakim jest przymus ekonomiczny.

Może on występować w różnych formach, np. pomocy gospodarczej lub blokady gospodarczej, mogą to być dyskry-

minujące taryfy celne, wojny celne, kwoty importowe, udzielanie kredytów, kursy walutowe. Takie kraje jak Kuba, Irak, Libia, Jugosławia są najbardziej jaskrawymi przykładami stosowania środków ekonomicznych dla osiągania celów politycznych. Środki te mogą być stosowane przez państwo indywidualnie, ale coraz częściej stosowane są za pośrednictwem instytucji międzynarodowych, takich jak, Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Bank Światowy, Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju. Dodajmy przy tym, że w ostatnich latach ukonstytuowała się grupa najsilniejszych gospodarczo i politycznie państw świata, tzw. G-7 (Stany Zjednoczone, Kanada, Japonia, Niemcy, Francja, Anglia, Włochy plus Rosja, która wprawdzie nie zalicza się do krajów gospodarczo rozwiniętych, ale wprowadza u siebie gospodarkę rynkową i jest bez wątpienia potęgą militarną). To te państwa skutecznie kontrolują sytuację gospodarczą świata.

Wyodrębniony tu w ramach czynnika ekonomicznego element technologiczny wyraża się w traktowaniu postępu naukowo-technicznego jako jednego z głównych instrumentów ekspansji gospodarczej w świecie współczesnym. Opracowywanie nowych technologii i wdrażanie ich w proces produkcji, automatyzacja czynności wytwórczych, stosowanie najwydajniejszych i energooszczędnych parametrów techniczno-ekonomicznych – oto zjawiska prowadzące do zmniejszenia zapotrzebowania na prostą siłę roboczą, i prowadzące w rezultacie do wzrostu bezrobocia. Jednakże to wyścig technologiczny i konkurencyjność wyrobów decydują o opanowaniu rynków. Prosta kalkulacja ekonomiczna wskazuje, że towar nowoczesny, odpowiadający zróżnicowanym oczekiwaniom klienta, a przede wszystkim niedrogi będzie wypierał towar przestarzały, materiał- i energochłonny, a w konsekwencji drogi. Stąd państwa nie dysponujące nowoczesnym potencjałem technologiczno-ekonomicznym są na rynkach światowych słabe, są z tych rynków eliminowane lub podporządkowywane silniejszym.

Wymieniony tu już element ekologiczny, ma także istotne znaczenie w płaszczyźnie stosunków międzynarodowych. Zanieczyszczanie środowiska naturalnego to zjawisko, którego nie można już dziś zamknąć w granicach jednego kraju. Zatrucie rzek, jezior, mórz i powietrza stwarza poważne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego w skali całego globu. Najbardziej oczywistym przykładem niekontrolowanej przez człowieka działalności wytwórczej, która ma ujemne konsekwencje dla klimatu na świecie jest taka produkcja przemysłowa, która powoduje nadmierną emisję dwutlenku węgla prowadzącą do powstania tzw. efektu cieplarnianego. W związku z tym powstają katastrofalne anomalie pogodowe: huragany, powodzie, topnienie lodowców, podnoszenie się poziomu i temperatury oceanów grożące już w najbliższych latach zalaniem wielu wysp na Pacyfiku (np. wysp Tuvalu leżących w połowie drogi między Australią a Hawajami). Jesteśmy świadkami niektórych z tych zjawisk także w naszym kraju. W celu ograniczenia rozmiarów katastrof tego rodzaju państwa podejmują wspólne przedsięwzięcia. Na przykład Protokół z Kioto zobowiązuje do redukcji o 5,2% emisji gazów cieplarnianych do 2012 r. Protokół ten zawarty kilka lat temu nie został jeszcze ratyfikowany przez państwa, które go podpisały.

*Marian Ciepaj, prawnik, politolog,
prof. w Katedrze Prawa i Zarządzania Regionalnego WZiIP*

W trakcie swojej ponad pięćdziesięcioletniej pracy zawodowej Profesor A.M. Plamitzer przykładał zasadniczą wagę do działalności dydaktycznej. Profesor Tadeusz Glinka, który słuchał Jego wykładów tak je wspomina: „Wykłady prowadził z dużą ekspresją, poprzez pytania kierowane do słuchaczy, włączał ich w sposób aktywny w prowadzone przez siebie rozumowanie, zapalał w ten sposób umysły i serca studentów do studiowania, a zarazem do krytycznego myślenia”. Znakomity podręcznik, doskonałe wykłady, na trzech uczelniach, trzymające w napięciu słuchaczy w pełni uprawniają do stwierdzenia, że Profesor był wychowawcą wielu pokoleń inżynierów elektryków polskich. Tysiące słuchały Jego wykładów, a dziesiątki tysięcy zdobywały wiedzę o maszynach elektrycznych z Jego książki. Wychowankowie Profesora Plamitzera pracują we wszystkich regionach naszego kraju, piastując poważne i najwyższe stanowiska w przemyśle, w instytucjach rządowych i samorządowych, jak również jako profesorowie w wielu polskich uczelniach i instytutach. Tylko w samym Jego Zakładzie w Politechnice Opolskiej na stanowiskach profesorów pracuje sześciu Jego wychowanków, a ilu w całej Politechnice Śląskiej?

Profesor A.M. Plamitzer zdobył ogromny autorytet, współpracował z wielu nieżyjącymi już wielkimi indywidualnościami polskiej elektrotechniki takimi jak: Włodzimierz Krukowski, Andrzej Kamiński, Kazimierz Idaszewski, Stanisław Fryze, Władysław Kołek, Janusz Tymowski, Zygmunt Gogolewski, Arkadiusz Puchała, a nazwisko Jego było umieszczone w publikacji „Who's who in Science in Europ volume three (L-Q) – A reference guide to European scientists”.

Działalność i autorytet Profesora Antoniego Mariana Plamitzera znalazły uznanie w Polskim Towarzystwie Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej. W 1988 roku nadano Mu godność Honorowego Członka PTETiS.

Profesor Antoni Marian Plamitzer za swoje osiągnięcia, aktywność i zaangażowanie posiada wiele odznaczeń państwowych, nagród i wyróżnień. Posiada wszelkie najwyższe odznaczenia Stowarzyszenia Elektryków Polskich, a w roku 1990 zebrał na XXVI Walnym Zjeździe Delegatów SEP w Opolu przedstawicieli społeczności

elektryków, w uznaniu Jego zasług, nadali Mu godność Honorowego Członka SEP.

Profesor Antoni Marian Plamitzer przyczynił się do rozwoju śląskich, a w szczególności opolskich uczelni. Sukces opolskiej uczelni technicznej związany z przemianowaniem jej w Politechnikę Opolską powstał na fundamencie, który On współtworzył. Dziękujemy Mu za to. Aktywna i twórcza działalność Profesora A.M. Plamitzera, zawsze z pełnym zaangażowaniem, może być przykładem dla nas wszystkich.

Pisząc o Profesorze nie sposób nie wspomnieć o Jego Żonie Kazimierze, która zawsze była przy Nim, towarzyszyła Mu zarówno w sukcesach jak i w trudnych chwilach, była jego niedoścignionym przykładem przyjaciela, żony i matki, imponująca swoim spokojem, optymizmem, działała jak balsam na wrażliwą osobowość Profesora, a Jego sukcesy były też i Jej zasługą i Jej sukcesami.

Obserwując przez lata Profesora, Jego subtelność w interpretacji problemów, Jego osiągnięcia – nie mogę oprzeć się myśli, że gdyby wykorzystując swoją wrażliwość i talent muzyczny poszedł drogą artystyczną, to być może zamiast poruszać umysły polskich elektrotechników, stałby się wielkim, o światowej sławie skrzypkiem, lub dyrygentem orkiestry symfonicznej, dostarczającym wielkich wzruszeń i emocji publiczności wielu krajów i kontynentów. Wówczas jednak polska elektrotechnika nie mogłaby szczyć się tak wybitnym jak On dydaktykiem i wychowawcą.

Profesor Antoni Marian Plamitzer zmarł w Opolu dnia 5 października 2001 roku.

Sylwetkę Profesora opracowałem głównie na podstawie wspomnień profesorów Władysława Paszka, Tadeusza Glinki i Piotra Wacha, którzy znali Profesora od czasu swoich studiów w Politechnice Śląskiej oraz przede wszystkim na podstawie moich kilkudziesięcioletnich kontaktów z Profesorem poczynając od 1951 roku, kiedy siedząc w ławce gliwickiej uczelni z zapartym tchem słuchałem jak Profesor jako pierwszy wprowadzał mnie w tajemnice świata maszyn elektrycznych. Miało to niewątpliwie wpływ na moje późniejsze wybory i decyzje życiowe.

*dr hab. inż. Jerzy Hickiewicz, prof. PO,
Katedra Automatykacji i Diagnostyki
Układów Elektromechanicznych*

Wykaz publikacji i odznaczeń Profesora w nr 82 WU (listopad–grudzień 1999).

WIADOMOŚCI UCZELNIANE

2(98) październik 2001

Spis treści

Inauguracja roku akademickiego	3
Przemówienie JM Rektora, prof. Piotra Wacha	5
Wykaz nauczycieli akademickich nagrodzonych w 2001 roku przez JM Rektora Politechniki Opolskiej	7
Wykaz osób nie będących nauczycielami akademickimi zakwalifikowanych do nagrody rektorskiej ze specjalnego funduszu nagród w 2001 roku	7
Wywiad z...	8
Z kalendarza rektorów	11
Sylwetka profesora Antoniego M. Plamitzera	12
Pożegnanie Redaktora	14
Sprawy nauki	15
Więści z wydziałów	18
Studia i studenci	27
Rozważania	28

WIADOMOŚCI UCZELNIANE

Miesięcznik informacyjny
Politechniki Opolskiej

Rok X, nr 2(98), październik 2001 r.

Redaguje zespół:

Elżbieta Ciecocińska – grafik
Małgorzata Kalinowska – korekta

Współpracownicy wydziałowi:

Mirosława Szewczyk (WZiIP),

Jolanta Dembicka (WM),

Józefa Czabak (WB),

Jolanta Ukarma (WEiA).

Stale współpracują:

Elżbieta Czaja

Urszula Mazur

Janusz Fijak

Sławoj Dubiel, Wojciech Brzeszczak –
zdjęcia

Krystyna Duda – redaktor naczelny
Waldemar Szweda – skład i łamanie

Wydano w Oficynie Wydawniczej Politechniki Opolskiej, ul. Mikołajczyka 3, 45–271 Opole.

Druk: Oficyna Wydawnicza

Politechniki Opolskiej,

ul. Mikołajczyka 3, 45–271 Opole.

Redakcja: ul. Mikołajczyka 3,

45–271 Opole, tel. 455 60 41, w. 284,

e-mail: oficyna@polo.po.opole.pl

Zamówienie: 80/2001. Nakład 850 egz.

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania i opracowywania redakcyjnego nadesłanych tekstów.